La Belga Sonorilo

BELGA GAZETO ESPERANTISTA.

DUA JARO.

SEPTEMBRO 1903-1904.

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE.

IMPRIMEUR-ÉDITEUR
NOUVELLE PROMENADE, 4
BRUGES.

DRUKKER-UITGEVER
NIEUWE WANDELING, 4
BRUGGE.

ENHAVO

de la dua jarkolekto, Septembro 1903-1904.

Kun Franca kaj Flandra tradukoj.

Sen traduko.

2me Année, N° 13. Septembre 1903. | 2^a Jaro, 13^a Numero. Septembro 1903. | 2e Jaar, N^r 13. September 1903.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL. | BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro : 0.25 fr.	**Unu numero : 0.25 fr.**	**Het nummer : 0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 55, rue des Drapiers, Bruxelles.
Cenzuristoj — Censeurs — Keurders : E. et L. BLANJEAN, 14, rue de Wautier, Laeken.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir, Courtrai.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

La personoj, kiuj sendos al ni almenaŭ sumon da kvin frankoj, estos enskribitaj kiel protektantaj abonantoj kaj ilia nomo estos presita en ia proksima numero.
Nia ĵurnala jaro komenciĝas la 15an de Septembro. Se oni abonas post tiu-ĉi dato, oni ricevas la jam elirintajn numerojn.

Les personnes qui nous enverront au moins la somme de cinq francs seront inscrites comme abonnés protecteurs et leur nom paraîtra dans un prochain numéro.
L'année de notre Journal commence le 15 Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les numéros déjà parus.

De personen die ons ten minste de som van vijf franken toezenden zullen opgeteekend worden als inschrijvers-beschermers en hun naam zal in een aanstaande nummer gedrukt worden.
De jaargang van ons Blad begint met 15n September. Indien men zich na dien datum laat inschrijven, ontvangt men de reeds verschenen nummers.

ENHAVO.

SOMMAIRE.

INHOUD.

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE,
IMPRIMEUR-ÉDITEUR — BRUGES, NOUVELLE PROMENADE, 4.
DRUKKER-UITGEVER — BRUGGE, NIEUWE WANDELING, 4.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES — ESPERANTISCHE BLADEN.

Lingvo Internacia, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*). Mr Paul de Lengyel à Szegzârd, Hongrie.

L'Espérantiste, fr. 5.00 par an comprenant l'inscription comme membre de la S. p. p. E. (*5.00 fr. 's jaars recht gevende tot de inschrijving als lid van de S. p. p. E.*). Mr Edouard Bréon, Secrétaire de la S. p. p. E. 6, rue du Levant, à Vincennes, près Paris.

Societo por Internaciaj Rilatoj (S. I. R.), fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*); avec l'organe de la Société (*met het orgaan der Maatschappij*) « **Lingvo Internacia** » fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Paul Fruictier, 27, boulevard Arago, Paris.

La Lumo, fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*) Mr A. Rembert, 79 rue St-Christophe, Montréal, Canada.

Rondiranto, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Mr G. P. Oreŝkov, Plovdiv, Bulgarie & L. Cogen, 61 rue des Rémouleurs, Gand.

La Holanda Pioniro, fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Dreves Uitterdijk, Hilversum, Holland.

Bohema Esperantisto, fr. 3.50 par an (*3.50 fr. 's jaars*) Mr Ĉejka, Th. Bystrice-Hostyn, Moravie-Autriche.

L'Esperantista, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Grafo Albert Gallois, Riolunato, prov. de Modena, Italie.

La Svisa Espero, fr. 2.50 par an (*2.50 fr. 's jaars*) Mr Th. Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève, Suisse.

Monata Revuo Esperantista, 2 cour. scand. = fr. 3,00 par an (*3.00 fr. 's jaars*) Mr E. Häkansson à Söderhelge Suède.

Antaŭen Esperantistoj! 0,150 Livroj = fr. 3,00 par an (*3,00 fr. 's jaars*) Mr Ant. Alvarado, str. Lartiga no 106a Lima, Pérou.

Esperantistaj grupoj en Belgujo.

Poliglota Klubo en Bruselo, Esperantista Sekcio. Sidejo: Hôtel Ravenstein, rue Ravenstein, 11. Prezidanto: Sro Jos. Jamin, Sekretario Sro L. Blanjean.

Antverpena grupo Esperantista. A. G. E. Sidejo: Taverne Royale, Place Verte, 39. Vicprezidanto: Sro A. van Langermeersch; Sekretarioj, Sroj Ray. van Melckebeke kaj L. Jamin. Kunvenoj: Ĉiusabate je la 8 1/2 horo.

Esperantista Katolik-Universitata Grupo E. K. G. Sidejo: Loveno. Sekretario: P. Mattelaer, dum la libertempoj: rue de Groeninghe, Courtrai.

Esperantista Lovena Grupo. Sidejo: Taverne St Jean. Café Monico, rue de Diest. (Louvain, Leuven). Prezidanto Sro Edm. Vandieren. Sekretario Sro R. Dekeyser.

Esperantista Studenta Grupo. Sidejo. Gento (Gand, Gent). Provizora sekretario, Sro Em. Cauterman, studento, St Gilles-Waes.

Bruĝa Esperantista Grupo. Sidejo: Bruĝo (Bruges, Brugge). Provizora prezidanto: Sro A. J. Witteryck, 4, Nieuwe Wandeling.

Universitato Popola en St Gilles (Bruselo) Esperantista Sekcio. Sidejo: rue du Fort, 80. St Gilles-Bruxelles. Provizora sekretario: Sro L. Christiaens.

Esperantista Grupo en Lieĵo. Provizora sekretario: Sro Oudenne, rue Dossin, 10, Liége.

Esperantista Grupo en Gilly. Provizora sekretario: Sro Fr. Roelandt, Gilly-Sart-Allet.

Adresaro de Komercistoj
akceptantaj uzadon de Esperanto.

eltirita de la gazeto « Lingvo Internacia »

Avizo. Nur la unua enpreso en « Lingvo Internacia » estas senpaga, ĉiu nova enpreso kostas kvindek centimojn, dekdu presoj = kvin frankojn; — por ĝiaj abonantoj: dekdu presoj du frankojn.

43. **Paris**, 24 rue de Bondy.
Gustave, kombisto, barbiro, kapzorgisto.

44. **Paris**, 84—86, Avenue Victor Hugo, XVIe, proksime de l' arbaro de Boulogne.
S-ino Paris, - Familia pensio; meblitaj ĉambroj kun aŭ sen manĝo.

45. **Paris-Plage** (Pas-de-Calais) Francl.
« *Modern Office* ». Informoj asekuroj, vendo aŭ luo de somerloĝejoj, teroj k. c.

46. **Cartagena** (Hispanl.).
Pablo Bosch Martinez, — komercisto kaj komisiisto.

47. **Montpellier** (Hérault) Francl.
Siméon Courthial. - Vinoj; Brandoj.

48. **Bruxelles**, 62 Montagne de la Cour.
Spineux k. K-io, librovendistoj. — Esperantaj verkoj.

49. **Suŝice** (Aŭstr. Boheml.).
Alex Novak, — skribomaŝinoj; gramofonoj (alilandaj naciaj kantoj, k. a.)

50. **Paris**, 18, Avenue Philippe Auguste. XIe.
E. Arnoult, Inĝeniero, — Industr. utiligoj de l' varmo; teknikaj esploroj, projektoj, interjuĝoj, fornajoj, masonajoj por fabrikoj.

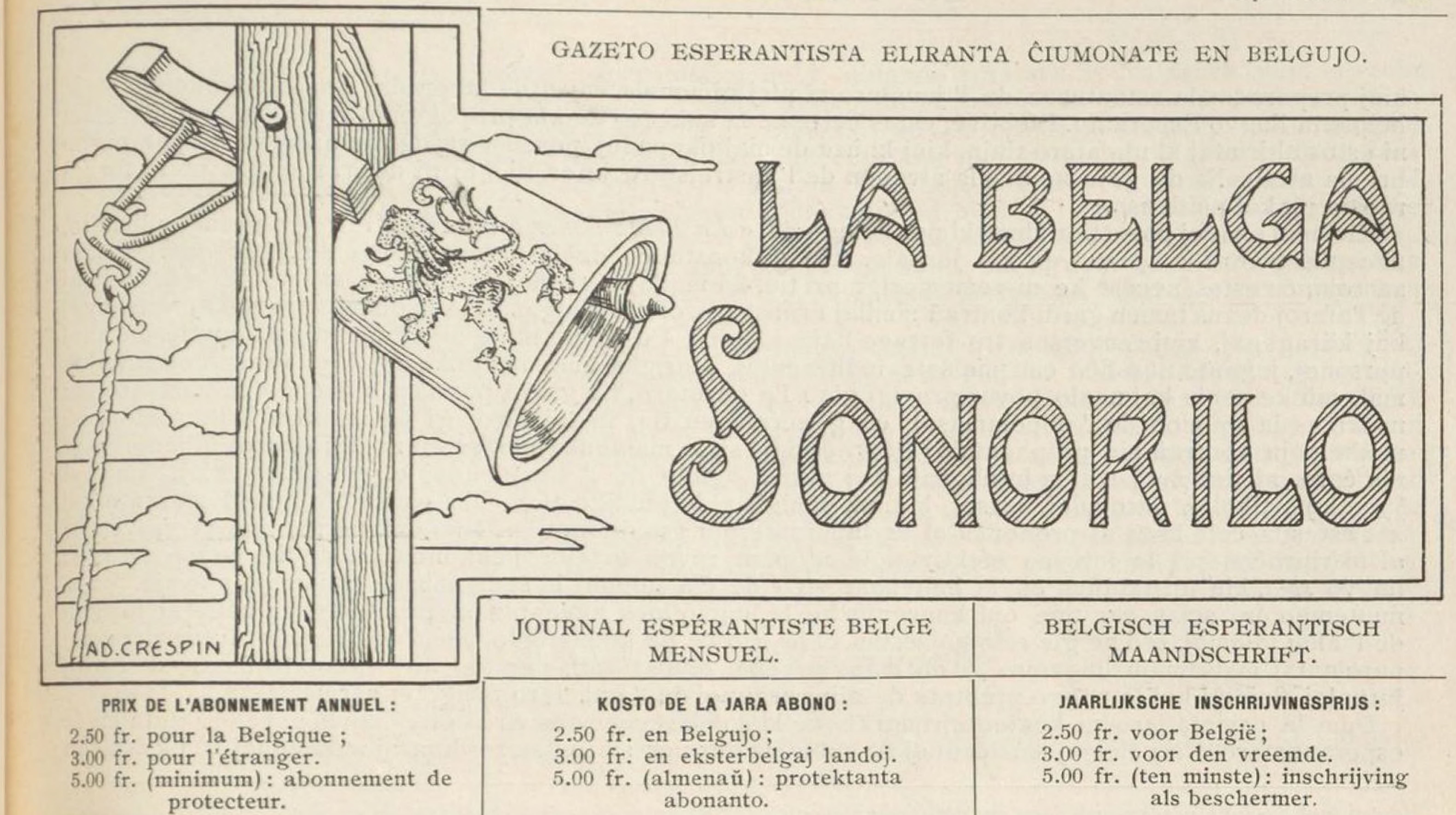
51. **Paris**, Boulevard de la Villette, 120.
Th. Fréhis, kapzorgisto, hararanĝisto, k. c.

52. **Nantes** (Loire-Inf-e) Francl., 20, r. Contreskarpe
Farrette-Millia', — ŝuoj diversaj.

(daŭrigota).

2me Année, No 13. Septembre 1903. | 2a Jaro, 13a Numero. Septembro 1903. | 2e Jaar, Nr 13. September 1903.

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA ĈIUMONATE EN BELGUJO.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL.		BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.
PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL : 2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	**KOSTO DE LA JARA ABONO :** 2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	**JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :** 2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro : 0.25 fr.	**Unu numero : 0.25 fr.**	**Het nummer : 0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 55, rue des Drapiers, Bruxelles.
Cenzuristoj — Censeurs — Keurders : E. et L. BLANJEAN, 14, rue de Wautier, Laeken.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir, Courtrai.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Al nia legantaro.

Per ĉi-tiu ĵus eliranta numero komenciĝas la dua jaro de l'ekzistado de nia modesta revuo, « *La Belga Sonorilo* ». Por ni, estas okazinta la momento doni retrospektivan rigardon al la vojo trairita ĝis nun, por ke ni ekzamenu ĉu la irado de nia ĵurnalo respondis je niaj esperoj kaj ĉu ni ricevis de l' Belga publiko, kiel ankaŭ de l' eksterlando, la apogon, kiun ni kuraĝe atendis. Senŝanceliĝe ni respondas ke sub tiu duobla vidpunkto nia ĵurnalo estas atinginta plenan sukceson. Al la apogoj kiuj, por ni, de l' komenco de l'eliro de nia organo, estis certaj, aldoniĝis aliaj, ĉiuj tre ŝatindaj. Precipe el la rangoj de l' instruistaro venis al ni la plej varmaj simpatioj kaj seriozaj kuraĝigoj. Volante neniel malgrandigi la gravecon de l' helpo de kiu ajn el tiuj, kiuj subtenis nin, ni ne povas kaŝi ke la eniro de l'instruistaro en la arenon ĝojigis nin speciale. Altrajta ŝajnos nia kontentiĝo, se oni pripensas ke interesante pri nia afero tiujn,

A nos lecteurs.

Avec ce numéro commence la seconde année d'existence de notre modeste revue « *La Belga Sonorilo* ». C'est, pour nous, le moment de jeter un coup d'œil en arrière afin d'examiner si le développement du journal a répondu à nos espérances et si nous avons reçu du public belge et des pays étrangers l'appui sur lequel nous avions osé compter. Sans hésiter, nous répondons qu'à ce double point de vue, le journal a obtenu un plein succès. Aux appuis qui nous étaient acquis dès l'apparition de notre organe, sont venus s'en ajouter d'autres, tous des plus précieux. C'est surtout des rangs du personnel enseignant que nous ont été prodigués les plus chaudes sympathies et les plus pressants encouragements. Sans vouloir diminuer en rien la valeur de l'aide d'aucun de ceux qui nous ont soutenus, nous ne pouvons nous empêcher de déclarer que l'entrée en lice des membres de l'enseignement nous a particulièrement réjouis. Notre satisfaction paraîtra hautement légitime si l'on réfléchit

Aan onze Lezers.

Met dit nummer begint het tweede jaar van het bestaan van ons nederig overzicht « La Belga Sonorilo ». 't Is, voor ons, het oogenblik om eenen oogslag achteruit te werpen ten einde te onderzoeken of de verbreiding van ons blad aan onze verwachtingen beantwoord heeft en indien we van het Belgisch volk en van de vreemde landen den steun ontvangen hebben waarop wij hadden durven rekenen. Zonder aarzelen, antwoorden wij dat, onder dit dubbel oogpunt, het blad eenen volledigen bijval bekomen heeft. Bij den steun die ons gegeven werd van af de verschijning van ons orgaan, is er nog andere zeer kostbare hulp bijgekomen. 't Is vooral uit de gelederen van het onderwijzend personeel dat ons de warmste genegenheid en de vurigste aanmoedigingen gegeven zijn geweest. Zonder in iets de weerde der hulp van elkeen van hen die ons ondersteund hebben te willen verminderen, kunnen wij ons niet onthouden te verklaren, dat de samenkoming der leden van het onderwijs ons bijzonderlijk verheugd heeft. Onze voldoening zal

kiuj preparadas la estontecon de l' junularo ni plej racionale kaj utile laboradas por la enkonduko de la helpanta lingvo Esperanto. Efektive, estas certe ke la sukceso de nia propagando fariĝos pli rapida, kiam ni estos altirintaj al nia afero tiujn, kiuj kaŭze de siaj okupadoj posedas rajtigitan aŭtoritaton por paroli pri nia afero. Ni do ĝoje salutas la alvenon de l' instruistaro inter ni kaj ni deziras ke ĝia anaro fariĝu rapide pli kaj pli densa.

Kiel niaj amikoj povis tion rimarki per la lego de « *La Belga Sonorilo* », la gazetaro, en granda plimulto, akceptis favore la aperon de nia ĵurnalo. Tiu cirkonstanco devis nature ĝojigi nin. Por pravigi tiajn sentojn, ĉu estos necese ke ni rememorigu pri tio, ke multaj personoj, kies longa sperto de la homoj kaj de l'aferoj devus tamen gardi kontraŭ similaj eraroj, plivole inkliniĝas al la malfido pri la novaĵoj strangaj kaj kuraĝegaj, kiuj renversos tro fortege liajn ideojn? Ĉu egale ni ne ofte konstatis ke multe da aliaj personoj, juĝante nesufiĉe esti malŝate indiferentaj, starigas sian skeptikecon kiel veran kontraŭaĵon malgraŭ ke neniu kaj nenio povus pravigi ĝin? La gazetaro, tiu grava povo en la mondo, la gazetaro kiu naskigas la opinion de l' popolamasoj, ĉu ĝenerale en tiuj lastaj jaroj ĝi ne montris indiferenton, eĉ malhelpojn kontraŭ nia propagando? Se ĝi ĉesigis siajn malamikaĵojn, se en multaj okazoj ĝi jungiĝis je nia ĉaro, ni tion ŝuldas al la inteligenta kaj aktiva agado de l' samideanoj esperantistaj kiuj, dank' al ĵurnalaj artikoloj, paroladoj, kursoj, k. t. p., konigis al la publiko tion, kio estas efektive Esperanto kaj kia estas la celo kiun ni proponas al ni, laborante por ĝia disvastigo. Nun oni ne plu povas prave fari al ni riproĉon pri la intenco efektivigi la utopian revon tuŝante l'enkondukon de lingvo *universa*, de lingvo *sola*, kiu anstataŭus en la individua vivo de ĉiu popolo la sennombrajn idiomojn naciajn. En la nuntempo oni scias, ĉar fine oni konsentis ke la lingvo kies akcepton ni proponas, ne celas la forigon de l' aliaj idiomoj, sed ke ĝia rolo konsistas el la uzo de tiu komunikilo, kiel pera rimedo, inter personoj parolantaj malsamajn lingvojn. Ni do estas precipe feliĉaj vidi, por tiel diri, la kontraŭstaro de certaj ĵurnaloj fluidiĝi kaj la apogo pruntata de aliaj organoj de l' gazetaro fariĝi pli varma.

Dum la pasinta jaro ni kontente rimarkis ke la solidareco estas virto ofte kaj honore praktata en la esperantistaro. Niaj Belgaj samideanoj ne subtenis nur per siaj eksterordinaraj monhelpoj la ekzistadon

---

qu'en intéressant à notre cause ceux qui préparent l'avenir de la jeunesse, nous travaillons de la façon la plus rationnelle et la plus utile à l'adoption de la langue auxiliaire Esperanto. Il est certain, en effet, que le succès de notre propagande sera plus rapide et plus sûr quand nous aurons conquis à notre cause ceux qui, du fait de leurs fonctions, ont le plus d'autorité pour parler de notre œuvre. Nous saluons donc avec joie la présence parmi nous des hommes d'enseignement et nous faisons des vœux pour que leur phalange devienne de plus en plus nombreuse.

Ainsi que nos amis ont pu le constater, à la lecture des numéros de « *La Belga Sonorilo* », la presse a, dans sa grande majorité, accueilli favorablement l'apparition de notre journal. Cette circonstance ne pouvait manquer de nous causer une véritable joie. Faut-il rappeler, pour justifier nos sentiments, que beaucoup de gens, que leur longue expérience des hommes et des choses devrait cependant défendre contre ces faiblesses, sont plutôt disposés à se montrer méfiants à l'égard des innovations empreintes d'originalité et de hardiesse, qui bouleversent trop violemment leurs idées? N'avons-nous pas, souvent, constaté également que nombre d'autres personnes, ne jugent pas suffisant de se cantonner dans une dédaigneuse indifférence, mais traduisent leur scepticisme en une opposition réelle qu'aucune considération sérieuse ne peut justifier. La presse, cette grande puissance du monde, la presse qui forme l'opinion des foules, n'a-t-elle pas, dans sa masse, en ces dernières années, montré de l'indifférence. voire de l'opposition envers notre propagande? Si elle a cessé de nous être hostile; si, dans bien des cas, elle s'est attelée à notre char, nous le devons à la propagande intelligente et active des partisans de l'Esperanto qui, par des articles de journaux, des conférences, des cours, etc., ont fait connaître au public ce qu'est réellement l'Esperanto et quel est exactement le but que nous poursuivons en travaillant à sa diffusion. Ce n'est plus aujourd'hui que l'on nous reprochera de vouloir réaliser le rêve utopique d'une langue *universelle*, d'une langue *unique*, remplaçant dans la vie individuelle de chaque peuple les innombrables idiomes nationaux. On sait maintenant, on a bien voulu comprendre, que la langue dont nous préconisons l'adoption, n'est pas destinée à supplanter les autres idiomes, mais que son rôle est de servir d'intermédiaire entre des personnes dont les langues maternelles sont différentes. Nous sommes donc particulièrement heureux de voir en quelque sorte se fondre l'opposition de certains journaux et devenir plus chaleureux l'appui que prêtent à notre cause d'autres organes de la presse.

Au cours de l'année écoulée, il nous a été donné de constater que la solidarité est une vertu hautement en honneur dans le monde espérantiste. Non seulement, nos amis de Belgique ont

hoogst gewettigd voorkomen, indien men overdenkt dat met dezen aan onze zaak te boeien, die de toekomst der jonkheid voorbereiden, wij op de redematigste en nuttigste wijze tot de aanname van de hulptaal Esperanto werken. Het is, inderdaad, zeker dat de bijval van ons verspreidingswerk rapper en zekerder zal zijn wanneer wij dezen tot onze zaak zullen gewonnen hebben die, uit zake van hunne werkzaamheden, het meest gezag hebben om over ons werk te spreken. Wij begroeten dus met vreugde de tegenwoordigheid onder ons der onderwijsmannen en wij vormen wenschen opdat hunne legerschaar al grooter en grooter worde.

Zooals onze vrienden het hebben kunnen bestatigen aan de lezing der nummers van « La Belga Sonorilo » heeft de pers, voor de groote meerderheid, de verschijning van ons blad gunstig ontvangen. Deze omstandigheid kon niet missen ons eene ware vreugde te veroorzaken. Moeten wij, om onze gevoelens te verrechtveerdigen, herinneren dat vele lieden, welke hunne lange ondervinding van menschen- en zakenkennis nochtans tegen deze zwakheden zou moeten verdedigen, eerder gezind zijn zich wantrouwig te toonen jegens nieuwigheden, doordrongen van oorspronkelijkheid en moed, maar die te geweldig hunne gedachten verwarren? Hebben wij niet dikwijls ook bestadigd, dat tal van andere personen het niet genoegzaam oordeelen zich achter eene verachtelijke onverschilligheid te verschuilen, maar hunnen twijfel door eene waarachtige vijandschap vertolken, welke geene enkele ernstige overdenking verrechtveerdigt. De drukpers die de meening der menigten uit, heeft zij niet in hare massa, in deze laatste jaren, onverschilligheid getoond, laat varen vijandschap, jegens onze propaganda? Indien zij opgehouden heeft ons vijandig te zijn, indien zij, in vele gevallen, zich aan onzen wagen gespannen heeft, dan zijn wij het verschuldigd aan de verstandige en werkzame propaganda der voorstaanders van het Esperanto, die, door dagbladartikelen, door voordrachten, leergangen, enz. aan het volk doen kennen hebben, wat het Esperanto eigentlijk is, en welk eigentlijk het doel is dat wij vervolgen, met aan hare uitbreiding te werken.

Het is hedendaags niet meer dat men ons zal verwijten den hersenschimmigen droom van eene algemeene taal, te willen verwezentlijken, van eene eenige taal, die in het bijzonder leven van elk volk, de ontelbare nationale spraken zou vervangen. Men weet nu, men heeft wel willen verstaan, dat de taal waarvan wij de aanneming ophemelen, niet bestemd is om de andere talen te verdringen, maar dat hare rol is, tot middelaarster te dienen tusschen de personen wier moedertalen verschillend zijn. Wij zijn dus bijzonderlijk verheugd, de vijandschap van zekere dagbladen om zoo te zeggen te zien smelten en den steun, welken andere drukpersorganen aan onze zaak leenen, echter te zien worden.

In den loop van het vervlogene jaar is het ons gegeven geweest te bestatigen dat de wederzijdsche verbintenis eene hooggeëerde deugd is in de Esperantische wereld. Niet alleenlijk hebben onze

de nia ĵurnalo, sed ankoraŭ nombraj esperantistoj de l' alilando transsendis malavare siajn oferojn specialajn samtempe ke siau abonpagon. Tiuj fremdaj amikoj, la plimulto el ili abonis jam esperantistajn revuojn, fratojn pli aĝajn ol « *La Belga Sonorilo* », ne timis fari novajn elspezojn por helpi la disvolviĝon de nia organo kaj tiel utili la noblan aferon por kiu kuncelas ĉiuj niaj klopodoj. Tio estas fortiganta ekzemplo kiu rekompensas serioze la zorgojn kaj la enuojn fortiritajn de entrepreno simila al la nia. Al tiuj fremdaj amikoj ni speciale alsendas niajn sincerajn dankojn kaj nian plej koran saluton kaj petas ke ili ne retiru al ni sian multvaloran kunlaboradon. Ni ne dubas ke niaj amikoj, tiel la naciaj kiel la alilandaj, restos fidelaj al ni. Dank' al la mona kaj morala apogo de la legantaro, nia ĵurnalo disvolviĝis pli ol ni tion antaŭvidis, la nombro de l'abonantoj plimultiĝis tiel ke, al ni, estas permesata rigardi la estontecon kun memfido kaj, timante nenion, eniri en nian duan jaron.

La simpatiaj leteroj kaj kuraĝigoj ricevitaj de ĉie pruvas evidente ke ni laboradas por utila afero kaj ke nia ĵurnalo plenumas sukcese sian celon. Sed ni ne ripozu, ni ne ĝuu tro frue la venkon : nia propagando devas daŭradi energie, obstine ĉe nia amikaro, en la societoj al kiuj ni apartenas ; ni devas peni ke ni interesu pli kaj pli la gazetaron por nia afero, ke la ĵurnaloj akceptu artikolojn klarajn kaj precizajn tuŝante Esperanton, ĝian esencon, ĝiajn eksterordinarajn kvalitojn kaj la celon atingotan en la mondo. Se niaj klopodoj estas plenumitaj metode, prudente kaj aŭtoritate, ili ne mankos krei gravan esperantistan movon kaj tiel akceli la naskiĝon de l' feliĉa tago kiam Esperanto, ne plu vekigante la kontraŭstaron de l' popoloj kaj de l'estraroj, estos rigardata de ili mem kiel la plibona rimedo por elvoki la pacon kaj kiel la plejvalora interkomunikilo por fari ke la homoj amu kaj estimu unuj la aliajn, unuvorte ke ili, post tiom da centjaroj, estu fine fratoj je la sentoj, je la koro ! Ed. BLANJEAN.

Alvoko al niaj abonantoj.

Tiu ĉi numero estas la unua de l' dua jaro de nia ĵurnalo.

La unuan jaron ni tre feliĉe finis, dank' al la subtenado de niaj abonantoj. Kiam ni komencis publikigi

soutenu de leurs contributions extraordinaires l'existence de notre journal, mais de nombreux espérantistes de l'étranger nous ont généreusement fait parvenir leur obole particulière en même temps qu'ils nous adressaient le montant de leur abonnement. Ces amis étrangers, la plupart abonnés à des revues espérantistes, sœurs aînées de la nôtre, n'ont pas hésité à s'imposer des sacrifices pour aider au développement de notre organe et servir de la sorte la cause si noble vers laquelle convergent tous nos efforts. C'est là un exemple réconfortant, qui nous dédommage dans une large mesure des soucis et des tracas qu'entraîne inévitablement une entreprise comme celle que nous poursuivons. A ces amis étrangers surtout, nous adressons nos sincères remerciements et notre plus cordial salut, et les convions de ne pas nous retirer leur précieux concours.

Nous sommes persuadés que nos amis, tant nationaux qu'étrangers, nous resteront fidèles. Grâce à leur appui pécuniaire et moral, notre journal s'est développé au-delà de toutes prévisions, le nombre de ses abonnés s'est accru de façon à nous permettre d'envisager l'avenir avec confiance et commencer sans crainte une nouvelle année. Les lettres sympathiques et les encouragements qui nous sont arrivés de toutes parts constituent en eux-mêmes la preuve non équivoque que nous servons une cause utile et que notre journal accomplit avec succès sa mission. Nous ne devons pas toutefois nous reposer sur les lauriers conquis : notre propagande doit se poursuivre, avec énergie et ténacité, dans le cercle de nos amis, au sein des sociétés dont nous faisons partie ; nous devons nous efforcer d'intéresser de plus en plus la presse à notre œuvre, de faire accepter par les journaux des articles clairs, précis sur l'Esperanto, sa nature, ses qualités exceptionnelles et le rôle que nous nous efforçons de lui faire remplir dans le monde. Si ces efforts sont accomplis avec méthode, prudence et autorité, ils ne peuvent manquer de déterminer un mouvement espérantiste intense et de hâter l'avènement du jour où l'Esperanto, loin de soulever l'opposition des peuples et des gouvernements, sera regardé par eux comme l'instrument de paix par excellence et comme l'intermédiaire le plus précieux qui puisse rapprocher les hommes en les faisant se comprendre et s'aimer les uns les autres.

Ed. BLANJEAN.

vrienden van België door hunne buitengewone giften het bestaan van ons blad ondersteund, maar talrijke Esperantisten van den vreemde hebben ons edelmoediglijk hunnen bijzonderen penning doen toekomen, terzelfdertijd dat zij ons het bedrag hunner inschrijving zonden. Deze vreemde vrienden, meestendeel inschrijvers op Esperantische overzichten, oudere zusters van de onze, hebben niet geaarzeld zich opofferingen op te leggen om aan de uitbreiding van ons orgaan te helpen en alzoo de zoo edele zaak te dienen waartoe alle onze pogingen gericht zijn. 't Is daar een versterkend voorbeeld, dat ons in breede mate van de bekommeringen en moeite, welke eene onderneming als deze die wij vervolgen onvermijdelijk medebrengt, ontlast. Aan deze vreemde vrienden vooral, bieden wij onze rechtzinnige dankbetuigingen en onzen hertelijksten groet, en verzoeken hen ons hunne kostelijke medehulp niet te onttrekken.

Wij zijn overtuigd dat onze vrienden, zoowel inlandsche als vreemde, ons zullen getrouw blijven. Dank aan hunnen geldelijken en zedelijken steun, is ons blad boven alle vooruitzichten gegroeid, het getal zijner inschrijvers is derwijze toegenomen, dat het ons toegelaten is, de toekomst met betrouwen in te zien, en zonder vrees een nieuwen jaargang te beginnen. De lieftallige brieven en de aanmoedigingen die ons van alle zijden toegekomen zijn vormen uit hun zelven het onbetwijfelbaar bewijs dat wij eene nuttige zaak dienen en dat ons blad met voorspoed zijne zending vervult. Wij moeten nochtans op de veroverde lauweren niet slapen ; ons verspreidingswerk moet zich met kracht en taaiheid voortzetten, in den kring onzer vrienden, in den schoot der maatschappijen waarvan wij deel maken ; wij moeten ons inspannen om de pers meer en meer onze zaak te doen aanbelangen, om door de dagbladen klare artikelen te doen aanveerden, nauwkeurig handelende over het Esperanto, zijne natuur, zijne uitnemende hoedanigheden en de rol welk wij trachten het te doen vervullen in de wereld. Indien deze pogingen met regel, voorzichtigheid en gezag aangewend worden, dan kunnen zij niet missen eene sterke Esperantische beweging daar te stellen, en de aankomst te verhaasten van den dag waarop het Esperanto, verre van den wederstand der volkeren en regeeringen op te wekken, door hen zal beschouwd worden als het vredemiddel bij uitmuntendheid en als de kostbaarste middelaar, die de menschen kan benaderen, met elkander te doen verstaan en beminnen.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Appel à nos abonnés.

Ce numéro est le premier de la seconde année de notre journal.

Grâce à l'appui de nos abonnés, nous avons terminé très

Oproep aan onze inschrijvers.

Dit nummer is het eerste van het tweede jaar van ons blad.

Dank aan den steun onzer inschrijvers, hebben wij zeer gelukkiglijk onzen eersten jaargang geëindigd. Wanneer wij de uitgave der

« La Belga-n Sonorilo-n », la estonto estis iom duba ĉar estis tiam en Belgujo nur malmulte da Esperantistoj. Niaj abonantoj, kaj precipe la protektantaj abonantoj kiuj tiel malavare subtenis nin, prosperigis nian ĵurnalon kaj ankaŭ, tiamaniere, helpis al la disvastigado de Esperanto en nia lando : tial ni tre kore dankas ilin.

Sed ni ankaŭ petas ilin ĉiujn ke ili ne forlasu nin. Nia B. S. ne nur ankoraŭ tre bezonas ilian apogon sed restas al ni por fari tre gravajn entreprenojn propagandajn pri kiuj ili baldaŭ sciiĝos, se almenaŭ per sia reabono ili ebligos ilian efektivigon.

En la pasinta jaro, ni alterne eldonis ok- kaj dekdupaĝajn numerojn : se niaj abonantoj daŭrigas doni al ni sian helpadon, ni tre verŝajne povos eldoni ĉiumonate dekdupaĝan numeron, en kiu do estos granda literatura parto.

Karaj kunlaborantoj, daŭrigu al ni vian apogon, kaj tiamaniere volu aprobi nian laboradon ebligi la ekzistadon de plibeligita ĵurnalo kaj helpi al rapida diskonigado de nia lingvo en Belgujo.

Ni tre insiste petas niajn amikojn ke ili mem kaj plej rapide volu sendi sian abonmonon aŭ almenaŭ nin sciigi pri sia reabono. Estos por ili malgranda peno kaj por ni granda helpo en nia laboro.

La Redakcio.

Tra la Mondo Esperantista.

La diversaj kursoj Esperantaj baldaŭ rekomenciĝos. Ni alvokas do la atenton de niaj amikoj al la novaj libroj, kiujn S[ro] de Beaufront verkis dum tiuj ĉi lastaj monatoj. La n° 9[a] de la « Kolekto Esperanta aprobita de D[ro] Zamenhof » titolita « Thèmes d'application » kun vortareto de la uzitaj vortoj kaj la n° 10[a] de la sama kolekto « Ekzercoj de Aplikado ». Tiu lasta estas traduko de la antaŭa libro kaj estos ankoraŭ tre utila al la personoj sciantaj neniel la Francan lingvon. Tiuj libroj estas ambaŭ la komplemento de la aliaj verkoj de la eminenta Franca propagandanto kaj de la « Ekzercaro » de D[ro] Zamenhof kiu estas kaj devas resti la plej bona ekzemplaro por nova Esperantisto. Inter tiuj ekzercoj, oni rimarkos la dialogojn elverkitajn el la « Teksto Sinteza » de la sama aŭtoro; tiuj dialogoj permesos al la lernantoj, solvi ĉiujn

heureusement notre première année. Quand nous avons commencé la publication de « La Belga Sonorilo », l'avenir était quelque peu incertain car le nombre des espérantistes belges était alors restreint. Nos abonnés, et surtout les abonnés protecteurs qui nous ont soutenus si généreusement, ont fait prospérer notre journal et, par là même, ont en même temps contribué à la propagation de l'Esperanto dans notre pays : aussi les remercions-nous de tout cœur.

Nous les prions, en plus, de ne pas nous abandonner. Non seulement leur appui est encore nécessaire à notre publication mais nous avons en vue des entreprises importantes de propagande, dont ils entendront bientôt parler si, toutefois, en se réabonnant, ils nous permettent de les réaliser.

Dans cette première année, nous avons fait paraître alternativement des numéros de huit et de douze pages : si nos abonnés nous continuent leur aide, nous pourrons très probablement faire paraître tous les mois un numéro de douze pages, contenant une grande partie littéraire.

Chers collaborateurs, en nous continuant votre appui, veuillez donc approuver nos efforts, rendre possible l'amélioration de notre journal et contribuer au développement rapide de notre langue en Belgique.

Nous prions instamment nos amis de nous envoyer euxmêmes et sans tarder leur abonnement ou au moins de nous faire connaître qu'ils restent abonnés. Ce sera là pour eux une peine minime et pour nous un secours puissant dans notre besogne.

La rédaction.

A travers le monde Espérantiste.

Les divers cours d'Esperanto vont bientôt recommencer. Nous appelons donc l'attention de nos amis sur les nouveaux livres, que M. de Beaufront écrivit ces derniers mois. Le n° 9 de la collection Esperanto approuvée par le Docteur Zamenhof, intitulé « Thèmes d'application » avec vocabulaire des mots employés et le n° 10 de la même collection « Ekzercoj de Aplikado ». Celui-ci est une traduction du livre précédent et sera aussi très utile aux personnes ignorant la langue française. Ces livres sont tous deux le complément des autres ouvrages écrits par l'éminent propagateur français et de l' « Ekzercaro » du Dr Zamenhof qui est et doit rester le meilleur recueil pour un nouvel Espérantiste. Au nombre de ces exercices, on remarquera les dialogues composés sur le « Texte synthétique » du même auteur; ces dialogues permettront aux élèves, de résoudre toutes les difficultés qui

« Belga Sonorilo » begonnen hebben, was de toekomst een weinig onzeker, want het getal der Belgische Esperantisten was dan zeer beperkt, onze inschrijvers, en vooral de beschermende inschrijvers die ons zoo edelmoedig ondersteund hebben, hebben ons blad doen bloeien en, daardoor hebben zij, terzelfder tijd, medegewerkt aan de verspreiding van het Esperanto in ons land : ook bedanken wij hen uit ganscher herte.

Wij bidden hen, daarenboven, ons niet te verlaten. Niet alleen is hun steun nog noodzakelijk voor onze uitgave, maar wij hebben belangrijke propagandaondernemingen in 't zicht, waarvan zij welhaast zullen hooren spreken, indien zij, wel te verstaan, weder inschrijvend, ons toelaten ze uit te voeren.

In dezen eersten jaargang hebben wij beurtelings nummers van acht en van twaalf bladzijden doen verschijnen : indien onze inschrijvers ons hunne hulp blijven voortgeven, zullen wij zeer waarschijnlijk alle maanden een nummer van twaalf bladzijden kunnen doen verschijnen, behelzende een groot stuk letterkunde.

Wilt dus, lieve medewerkers, ons uwen steun voortgevende, onze pogingen goedkeuren, de verbetering van ons blad mogelijk maken en medehelpen aan de rappe uitbreiding onzer taal in België.

Wij bidden dringend onze vrienden, dat zij zelven en zonder uitstel ons hunne inschrijving zenden, of ten minste ons laten weten, dat zij inschrijvers blijven. Dit zal voor hen eene geringe moeite zijn en voor ons eene machtige hulp in ons werk.

De opstelraad.

Dwars door de Esperantische Wereld.

Op het oogenblik zelf, dat de verscheidene leergangen van Esperanto welhaast zullen beginnen, roepen wij de aandacht onzer vrienden op de nieuwe boeken, welke M. de Beaufront in deze laatste maanden schreef. Het n[r] 9 der Esperantische verzameling, goedgekeurd door doktoor Zamenhof, getiteld: « Thèmes d'application » met lijst der gebruikte woorden, en het nummer 10 der zelfde verzameling: « Ekzercoj de Aplikado. » Dit laatste is eene vertaling van het voorgaande boek en zal ook zeer nuttig zijn voor de personen die de fransche taal niet kennen. Deze boeken zijn alle twee de volleding der andere werken, door den uitmuntenden Franschen verspreider geschreven, en van den « Ekzercaro » van Dr Zamenhof die de beste keus is, en moet blijven, voor elken nieuwen Esperantist. Onder het getal dezer oefeningen zal men de samenspraken bemerken, opgesteld op den « Texte synthétique » van den zelfden schrijver; deze samenspraken zullen de leerlingen

malfacilaĵojn kiuj povas aperi en la traduko de tiu teksto, tiel inteligente prezentita. La kolekto de la libroj kiujn la Francaj lernantoj povas uzi estas, de nun, sufiĉe plennombra por ke ĉiu akiru puran kaj internacian stilon; tial ni, prave, estos tre severaj kontraŭ niaj samideanoj kiam ili skribos iajn verkojn difinitajn por publikigo.

***

De kelkaj monatoj eliris en Söderhelge (Svedujo) nova ĵurnalo, « Monata Revuo Esperantista », presita litografie tiel kiel « Svisa Espero » (sed malpli legebla), kies redaktoro estas Sro Einar Hakansson; la prezo de la abono estas 2 skandinavaj kronoj, t. e. d. ĉirkaŭe tri frankoj.

Alia ĵurnalo, ĵus alvenas de Lima (Perujo) titolita « Antaŭen, Esperantistoj ! » kaj redaktita Hispane kaj Esperante. La ĉefredaktoro estas la simpatia Dro Federico Villareal, tre bone konata de la malnovaj Esperantistoj. Ni deziras bonvenon al niaj novaj kunfratoj, ni deziras ankoraŭ al ili sinceran sukceson kaj multe da abonantoj, kiuj permesos al ili kreski kaj prosperi.

Ni ripetas ke estas grava devo, por tiuj el niaj samideanoj al kiuj riĉeco ne ŝparis siajn donacojn, subteni kaj kuraĝigi tiujn, kiuj entreprenas disvastigi nian karan lingvon per ĵurnaloj. Ilia laboro estas multe pli malfacila ol tio, kion oni kredas ĝenerale, kaj kiam financaj malfacilaĵoj malhelpas ilin, tiam ilia tasko estas tiel peza ke la senkuraĝeco baldaŭ minacas ilin. Ni alvokas do ĉiujn, kiuj povas helpi al la distvastigado de nia afero per abonoj kaj kuraĝigaĵoj.

Alia nova revuo estas ankoraŭ anoncita. La « Esperanta medicina revuo » estas de nun aranĝita afero kaj la unua numero aperos en fino de aŭtuno 1903. Ĉiuj kiuj sin interesas pri tio, devas sin turni al Sro P. Fruictier, redaktoro, Bd Arago 27, Parizo.

Nia juna kunfrato « La Juna Esperantisto » de Ĝenevo, organizis internacian korespondadon de l' junaj Esperantistoj (I. K. J. E.) kiun ni rekomendas al niaj Belgaj kaj fremdaj junuloj. Por la enskriboj, oni sin turnu, aldonante sian aĝon, al Sro Ducommun, instruisto, en Locle, Suisse, (Svisujo).

***

La Revuo de la Turing Klubo de Francujo presis gravan artikolon pri la informiĝo de la Esperantista

---

peuvent se présenter dans la traduction de ce texte si intelligemment combiné. La collection des livres que les élèves sachant le français peuvent employer est, dès maintenant, suffisamment complète pour que chacun acquière un style pur et international; c'est pourquoi nous nous montrerons, avec raison, très sévères, vis-à-vis de nos partisans, lorsqu'ils écriront des œuvres quelles qu'elles soient, destinées à la publication.

***

Depuis quelques mois paraît à Söderhelge (Suède) un nouveau journal, « Monata Revuo Esperantista » imprimé en lithographie, comme « Svisa Espero » (mais moins lisible) dont le rédacteur est M. Einar Hakansson; le prix de l'abonnement est de deux couronnes scandinaves, c.-à-d. environ 3 francs.

Un autre journal, vient de nous parvenir de Lima (Pérou), « Antaŭen, Esperantistoj! » (En avant, Espérantistes !); il est rédigé en espagnol et en français. Le rédacteur en chef est le sympathique docteur Federico Villareal, très bien connu des anciens Espérantistes.

Nous souhaitons la bienvenue à nos nouveaux confrères, nous leur souhaitons aussi un franc succès et de nombreux abonnés qui leur permettront de vivre et de prospérer.

Nous répétons que c'est un devoir important, pour ceux de nos partisans à qui la fortune n'a pas épargné ses faveurs, de soutenir et d'encourager ceux qui entreprennent de répandre notre cher idiome au moyen de journaux. Leur travail est beaucoup plus difficile qu'on ne le croit généralement, et lorsque des difficultés financières les arrêtent, leur tâche est si ingrate que le découragement les menace bientôt.

Nous faisons appel donc à tous ceux qui peuvent aider à la diffusion de notre cause au moyen d'abonnements et d'encouragements.

Une autre nouvelle revue est encore annoncée. L' « Esperanta medicina revuo » est dès maintenant chose décidée et le premier numéro paraîtra à la fin de l'automne 1903. Tous ceux qui s'y intéressent doivent s'adresser à M. P. Fruictier, 27 Bd Arago à Paris.

Notre jeune confrère « La Juna Esperantisto » de Genève, a organisé une correspondance internationale des jeunes Espérantistes (I. K. J. E.) que nous recommandons à nos jeunes amis, belges et étrangers. Pour les inscriptions, s'adresser, en donnant son âge, à M. Ducommun, instituteur à Locle (Suisse).

***

La Revue du Touring Club de France a donné un important article sur l'enquête du groupe Espérantiste de Lyon et ses résultats. La première partie du rapport de M. Offret, analyse

toelaten, alle de moeilijkheden op te lossen, die zich kunnen aanbieden in de vertaling van dezen zoo verstandig geschikten tekst. De verzameling boeken, welke de leerlingen die Fransch kennen, kunnen gebruiken is, van nu reeds, volledig genoeg, opdat elkeen een zuiveren en wederlandschen stijl aanwerve; 't is daarom dat wij ons met reden, zeer streng toonen, jegens onze medewerkers, wanneer zij, gelijk welkdanige werken zullen schrijven, bestemd om uitgegeven te worden.

***

Sedert eenige maanden verschijnt te Söderhelge (Zweden) een nieuw blad: « Monata Revuo Esperantista » gedrukt in steendruk, zooals « Svisa Espero » (maar min leesbaar) waarvan de opsteller is M. Einar Hokansson; de prijs van de inschrijving is twee scandinaafsche kronen t. t. z. omtrent 3 franken.

Een ander blad, is ons toegekomen uit Lima (Peru) « Antaŭen Esperantistoj! » (Vooruit, Esperantisten!) het is opgesteld in 't Spaansch en in 't Fransch. De hoofdopsteller is de toegenegen doktoor Frederico Villareal, zeer wel gekend van de oude Esperantisten.

Wij wenschen onze nieuwe medebroeders welkom, wij wenschen hun ook een grooten bijval en vele inschrijvers, die hun zullen toelaten te leven en te bloeien.

Wij herhalen dat het een voorname plicht is, voor dezen onzer aanhangers, wien de fortuin hare gunsten niet gespaard heeft, van dezen te ondersteunen en aan te moedigen, die het ondernemen onze lieve taal door middel van dagbladen te verspreiden. Hun werk is veel moeilijker dan men gemeenlijk wel denkt, en wanneer geldelijke moeilijkheden hen tegenhouden, is hunne taak zoo ondankbaar dat de ontmoediging hun welhaast bedreigt.

Wij doen dus eenen oproep aan al dezen die kunnen medehelpen aan de verpreiding onzer zaak, bij middel van inschrijvingen en aanmoedigingen.

Er is nog een ander overzicht aangemeld: De « Esperanta medicina revuo » is van nu af, eene besliste zaak en het eerste nummer zal op het einde Herfst 1903 verschijnen. Al dezen wien het aangaat, moeten zich wenden tot M. P. Fruictier, 27 Bd Arago te Parijs.

Onze jonge medebroeder « La Juna Esperantisto » van Genève, heeft eene wederlandsche briefwisseling der jonge Esperantisten (I. K. J. E.) ingericht, welke wij aan onze vrienden, Belgen en vreemden, aanbevelen. Voor de inschrijvingen, zich te wenden, met opgave van ouderdom, tot M. Ducommun, onderwijzer te Locle (Zwitserland).

***

Het overzicht der Fransche Touring Club heeft een belangrijk artikel gegeven over het toestandsonderzoek van den Esperantischen kring van Lyon. Het eerste deel van het verslag van

Grupo de « Lyon » kaj ĝiaj rezultatoj. La unua parto de la raporto de S^ro^ Offret, analizas la sescenton da respondoj kiujn la grupo ricevis. La konkludo estas tio, kion ĝi devas esti: belega rezultato pri ĉiuj punktoj; ni rekomendas tiun artikolon al niaj propagandantoj (n° de Aŭgusto 1903).

La Franca ĵurnalo « Le progrès de la Somme » publikigis tre pruvplenan artikolon de S^ro^ Jos Delfour, kies sindonecon ni jam montris; la grupo de «Amiens» kies sekretario li estas, presis ankoraŭ sian jarlibron. Simpla ekvido sur tiu adresaro pruvas la belan rezultaton kiun niaj kuraĝaj amikoj ricevis post kelkaj monatoj de propagando. La loko mankas al ni por citi ĉiujn artikolojn favorajn, presitajn de la fremda gazetaro. Tamen ni atentigos la belajn artikolojn en la n° 117^a^ de « La Plume Sténographique » (La Stenografia Plumo) de S^ro^ Leono Marissiaux, profesoro de vivaj lingvoj (Esperanto ankaŭ vivadas!) en la komerca Lernejo de Fourmies (Nord) Francujo, kaj de nia amiko P. Bavay. Tiu ĉi, interalie, anoncas ke S^ro^ Rigaldies, ĉefprofesoro de la kolegio d'Eymoutiers (Haute-Vienne) elektis Esperanton kiel objekto de sia parolado je la disdono de la rekompencoj al la lernantoj de tiu kolegio.

Estas bela kaj laŭdinda ekzemplo !

***

Esperanto, valso dediĉita al D^ro^ Zamenhof, de S^ro^ Lucien Bernot — eldonita ĉe Hachette et Cie, prezo : 2 frankoj. — Jam de pasinta Januaro, tiu ĉi verko estas anoncita, kaj ĝia apero pliriĉigis nian muzikan kolekton per beleta kaj interesa valso. La eniraj taktoj aŭdigas la majestan komenciĝon de l' Rusa himno, kaj iom post iom, la movo plirapidiĝas, ĝis kiam « eksplodas » la valso mem kiu estas, vico post vico, vivoplena, melankolia, kaprica aŭ brilanta.

Jos. JAMIN.

Kroniko Belga.

Loveno. — *Gravaj novaĵoj.* — *Tria Esperantista Grupo.* — Niaj Lovenaj amikoj belege festis la finiĝon de la tri someraj kursoj, kiujn ili estis organizintaj. Aliloke oni legos la raporton pri tiu festo. Sed ni estas tre feliĉa konigi al la Esperantistaro ke la « Virina Klubo » el Montréal ne plu estas sola en tiu speco kaj

les six cent réponses que le groupe a reçues. La conclusion est ce qu'elle doit être, un résultat splendide sur tous les points; nous recommandons cet article à nos propagateurs (n° d'août 1903).

Le journal français « Le progrès de la Somme » publie un article rempli de preuves par M. Jos. Delfour, dont nous avons déjà montré le dévouement; le groupe d'Amiens dont il est le secrétaire a publié aussi son annuaire. Un simple coup d'œil sur les adresses prouve le beau résultat que nos courageux amis ont acquis après quelques mois de propagande. La place nous manque pour citer tous les articles favorables donnés par la presse étrangère. Cependant nous appelons l'attention sur les beaux articles du n° 117 de « La Plume Sténographique » par M. L. Marissiaux, professeur de langues vivantes (L'Esperanto aussi est vivant !) à l'Ecole de commerce de Fourmies (Nord), France, et par notre ami P. Bavay. Celui-ci annonce, entre autres, que M. Rigaldies, principal du Collège d'Eymoutiers (Haute-Vienne) a choisi l'Esperanto comme sujet de son discours lors de la distribution des prix aux élèves de ce collège.

C'est un bel et louable exemple !

***

Esperanto. Valse dédiée au Dr Zamenhof, par M. Lucien Bernot éditée chez Hachette et Cie, prix : 2 francs.

Depuis janvier dernier, ce morceau était annoncé et son apparition enrichit notre collection musicale d'une valse aussi jolie qu'intéressante. Les mesures du début font entendre le commencement majestueux de l'hymne russe, puis, peu à peu, le mouvement s'accentue, jusqu'au moment ou « éclate » la valse elle-même qui est tour à tour, vivace, mélancolique, capricieuse et brillante.

Jos. JAMIN.

Chronique Belge.

Louvain. — *Nouvelles importantes.* — *Un troisième groupe Espérantiste.* — Nos amis de Louvain ont fêté très brillamment la fin des trois cours d'été, qu'ils avaient organisés. On lira ailleurs le compte-rendu de cette fête. Mais nous sommes très heureux d'annoncer au monde Espérantiste que le « Club des Dames » de Montréal n'est plus seul en son genre et qu'à Louvain aussi s'est créé un groupe de dames Espérantistes. Voici de quelle manière : vers la fin du cours donné aux dames

M. Offret, ontleedt de zes honderd antwoorden welke de groep ontvangen heeft. Het besluit is wat het moet zijn : een schitterende uitslag onder alle opzichten ; wij bevelen dit artikel onze verspreiders aan, (nummer van Augustus 1903).

Het Fransche dagblad « Le progrès de la Somme » geeft een artikel, vol bewijzen, door M. Jos. Delfour, wiens genegenheid wij reeds getoond hebben ; de groep van Amiens, waarvan hij de schrijver is, heeft ook haar jaarboek uitgegeven. Een enkele oogslag op de tehuiswijzingen betoont den schoonen uitslag welken onze moedige vrienden na eenige maanden propaganda bekomen hebben.

De plaats ontbreekt ons om alle de gunstige artikelen, door de vreemde pers gegeven, op te sommen. Wij roepen nochtans de aandacht op de schoone artikels van nummer 117 van « La plume Sténographique » door M. L. Marissiaux, leeraar van levende talen, (Het Esperanto leeft ook!) aan de handelsschool van Fourmies (Noord), Frankrijk, en door onzen vriend P. Bavay. Deze meldt onder andere, dat M. Rigaldies, Overste van het Collegie van Eymoutiers (Haute-Vienne) het Esperanto gekozen heeft, als onderwerp van zijne redevoering op de prijsuitreiking aan de leerlingen van dit Collegie.

't Is een schoon en lofweerdig voorbeeld !

***

Esperanto : *wals, opgedragen aan Doktoor Zamenhof, door M. Lucien Bernot, uitgegeven bij Hachette en Cie : prijs 2 frank.*

Sinds Januari laatst was dit stuk aangemeld en zijne verschijning verrijkt onze muziekverzameling met eene wals, zoo lief als belangrijk. De aanvangsmaten doen het majestatisch begin van het volkslied hooren, vervolgens, verandert de beweging allengskens, tot het oogenblik dat de wals zelf « losbreekt », die beurtelings levendig, treurig, grillig en schitterend is.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Belgische Kroniek.

Leuven. — Belangrijke nieuwstijdingen. — Een derde Esperantische kring. — *Onze vrienden van Leuven hebben zeer luisterlijk het einde der drie zomerleergangen, welke zij ingericht hadden, gevierd. Men zal verder het beknopt verslag dezer feeste lezen. Maar wij zijn zeer gelukkig aan de Esperantische wereld te melden dat de « Club des Dames » van Montreal niet meer alleen is in zijn slach, en dat er te Leuven ook eene groep van Damen-Esperantisten gesticht is. Ziehier op welke manier : Omtrent het*

ke, en Loveno ankaŭ, estis kreata virina Esperantista grupo. Jen kiamaniere tio okazis: ĉirkaŭe je l' finiĝo de l' kurso por sinjorinoj kaj fraŭlinoj, farita de S^{ro} Mathys, la lernantinoj decidis organizi malgrandan dankan elmontradon por la sindonema profesoro kaj, por tiu celo, kreis komitaton. Ĉi-tiu komitato uzis tiun favoran okazon kaj dissendis cirkuleron proponantan grupiĝon de la lernantinoj de l' kurso kiel sekcion de l'Esperantista Lovena Grupo. Multe da aliĝoj alvenis kaj baldaŭ estis fondata tiu nova grupo. Ni varmege kaj el nia tuta koro gratulas tiujn fervorajn Esperantistinojn kaj deziras al ili la plej grandan sukceson. La Esperantistaro kun ĝojo alsalutos la kuraĝajn kunlaborantinojn kies sindono certe produktos belegajn fruktojn. Pligrandiĝu kaj tre prosperu la nova Lovena virina grupo!

La 26^{an} de Aŭgusto, okazis la dirita elmontrado. La plej juna lernantino esprimis al la profesoro la dankemon de siaj kunulinoj « pro lia sindono en la instruado kaj disvastigo de la bela lingvo internacia ». Je ilia nomo, ŝi donacis al li multekostan bronzan statueton. S^{ro} Mathys, parolante en Esperanto, dankis kaj laŭdis la fervoron kaj la diligentecon de siaj lernantinoj.

La Esperantista Lovena Grupo eldonis belegan ilustritan poŝtkarton, desegnitan de S^{ro} Mathys. Maldekstre oni vidas, ĉirkaŭitan de laŭrfolia krono, akuratan portreton de la glora elpensinto de Esperanto, nia kara majstro D^{ro} L. Zamenhof; anĝelo, lumigita de la Esperanta stelo, tenas glorkronon super lia kapo. En dekstre-malsupera angulo estas tera sfero; rubando portanta la vorton « Esperanto » kovras tiun globon, formas, interplektita kun laŭraj branĉoj, dekstre kaj supere la kadron de la poŝtkarto, kaj prezentas en flandra, franca, angla kaj germana lingvoj tiun ĉi surskribaĵon: Lernu Esperanton. La karto estas presita verdkolore kaj la portreto malhelblukolore. La 12° kostas 0,75 fr., la 50°: 3 fr., kaj la 100°: 5 fr.

La Gazetaro. Aperis la dua kaj tria numeroj de la Flandra ilustrita gazeto: « De Lusthof », eldonita de nia presisto: S^{ro} Witteryck. Kiel ni jam diris, S^{ro} Witteryck faras en tiu gazeto plenan kurson de Esperanto, tre bone aranĝitan. Li ankaŭ konigas ĉiumonate la ĉefajn novaĵojn pri la irado de Esperanto. Ni esperu ke tiuj klopodoj ne estos senfruktaj kaj ke ili pli kaj pli disvastigos en Flandrujo nian karan lingvon.

S^{ro} Witteryck ankaŭ verkis kaj eldonis, antaŭ kelkaj semajnoj, flandran propagandan broŝuron: « Het Esperanto »; lerte skribita laŭ la franca broŝuro de Kom^{to} Lemaire, tiu nova libro certe multe helpos al

---

et demoiselles par M. Mathys, les élèves décidèrent d'organiser une petite manifestation pour remercier leur dévoué professeur et, dans ce but, élurent un Comité. Ce Comité mit à profit cette occasion favorable et envoya une circulaire proposant aux élèves du cours de se grouper en section du Groupe Espérantiste de Louvain. Les adhésions arrivèrent en grand nombre et bientôt fut créé le nouveau groupe. Nous félicitons très vivement et de tout cœur ces ferventes Espérantistes et nous leur souhaitons le plus vif succès. Le monde Espérantiste saluera avec joie ces courageuses collaboratrices dont le dévouement produira certainement des fruits très précieux. Puisse s'accroître et prospérer à l'envi le nouveau groupe de dames de Louvain!

Le 26 août se produisit la manifestation annoncée. La plus jeune élève exprima au professeur la reconnaissance de ses compagnes « pour le dévouement qu'il avait mis à les instruire et à propager la belle langue internationale ». En leur nom, elle lui fit présent d'une statuette de bronze de grande valeur. M. Mathys, en Esperanto, les remercia et loua vivement le zèle et l'assiduité de ses élèves.

Le groupe Espérantiste de Louvain a édité une magnifique carte postale, dessinée par M. Mathys. A gauche, on voit, entouré d'une couronne de feuilles de laurier, un portrait très soigné de l'illustre auteur de l'Esperanto, notre cher maître, le Dr Zamenhof; au-dessus de sa tête, une couronne de gloire est soutenue par un ange, qu'illumine l'étoile espérantiste. Dans le coin inférieur de droite se trouve une sphère terrestre. Un ruban, portant le mot « Esperanto », couvre ce globe; il se prolonge à droite et au-dessus de la carte en s'entrelaçant avec des branches de laurier et porte là en flamand, en français, en anglais et en allemand, l'inscription: Apprenez l'Esperanto. La carte est imprimée en vert et le portrait en bleu sombre. La 12^{ne} coûte 0,75 fr., la 50^{ne} 3 frs., la 100^{ne} 5 frs.

La Presse. — Nous avons reçu les second et troisième numéros du journal illustré flamand: « De Lusthof » publié par notre imprimeur, M. Witteryck. Comme nous l'avons déjà annoncé, M. Witteryck donne dans ce journal un véritable cours d'Esperanto, très bien ordonné. Il annonce aussi mensuellement les nouvelles importantes concernant la marche de l'Esperanto. Espérons que ces efforts ne seront pas inutiles et qu'ils propageront de plus en plus notre chère langue en Flandre.

M. Witteryck a aussi rédigé et publié, il y a quelques semaines, une brochure flamande de propagande: « Het Esperanto »; bien composée d'après la brochure française du Comm^{t} Lemaire, cette nouvelle brochure nous aidera certainement

einde van den leergang, gegeven door M. Mathys, aan de damen en jufvrouwen, besloten de leerlingen eene kleine betooging in te richten om hunnen verkleefden leeraar te bedanken en, tot dit doel, kozen zij een komiteit. Dit komiteit nam deze gunstige gelegenheid te baat en zond een strooibriefje rond, voorstellende aan de leerlingen zich in afdeeling bij den Esperantischen groep van Leuven aan te sluiten. De bijtredingen kwamen in groot getal toe en welhaast werd de nieuwe kring gevormd. Wij wenschen deze vurige Esperantisten levendig en van herte geluk en wenschen hun den grootsten bijval. De Esperantische wereld zal met vreugde deze moedige medewerksters begroeten, wier verkleefdheid voorzeker prachtige vruchten zal voortbrengen. Moge de nieuwe damengroep van Leuven, tot benijdens toe, groeien en bloeien!

Den 26^{n} Oogst had de gemelde betooging plaats. De jongste leerlinge drukte den leeraar de dankbaarheid harer gezellinnen uit « voor de verkleefdheid waarmede hij hun onderwezen had en de schoone wederlandsche taal verspreidt. » In hunnen naam, gaf zij hem een bronzen beeld van groote waarde ten geschenke. M. Mathys bedankte in Esperanto en loofde vuriglijk den iever en den moed zijner leerlingen.

De Esperantische groep van Leuven heeft eene prachtige postkaart uitgegeven, geteekend door M. Mathys. Links ziet men, omringd van eene kroon van lauwerbladeren, een zeer verzorgd portret van den roemrijken schepper van het Esperanto, onzen beminden meester, Dr Zamenhof; boven zijn hoofd is eene gloriekroon gehouden door eenen engel, door de Esperantische ster beschenen. In den rechteren benedenhoek bevindt zich een wereldbol. Een lint, met het woord « Esperanto » erop, bedekt dezen bol, het verlengt zich rechts en boven de kaart, zich vereenigende met lauwertakken en draagt daar in het Vlaamsch, Fransch, Engelsch en Duitsch het opschrift: « Leert het Esperanto ».

De kaart is in het groen gedrukt en het portret in donker blauw. Het twaalftal kost 0,75 fr., het 50tal 3 fr., het honderd, 5 fr.

De Drukpers. — *Wij hebben de tweede en derde nummers ontvangen van het geïllustreerd Vlaamsch blad « De Lusthof » uitgegeven door onzen drukker, M. Witteryck. Gelijk wij het reeds aangekondigd hebben, geeft M. Witteryck in dit blad een echte leergang van Esperanto, zeer wel opgevoerd. Hij meldt ook maandelijks de belangrijke nieuwsjes, aangaande den gang van het Esperanto.*

Hopen wij dat deze pogingen niet nutteloos zullen zijn en dat zij meer en meer onze lieve taal in Vlaanderen zullen verspreiden.

M. Witteryck heeft ook over eenige weken eene Vlaamsche propagandabrochunr geschreven en uitgegeven: « Het Esperanto », wel opgesteld naar de Fransche brochuur van den bevelhebber Lemaire, zal deze nieuwe brochuur ons voorzeker veel helpen in

nia propagando. Ĝin do ni tre rekomendas al niaj flandraj propagandantoj: ĝi estos por ili plej taŭga batalilo. (Prezo: 0,15 fr., ĉe S^{ro} Witteryck).

En Antverpeno, kontraŭulo de la lingvo internacia, pri kiu ni nenion plu aŭdis de la tago kiam, antaŭ 2 1/2 jaroj, li ricevis de Komt^{to} Lemaire respondon tiel elokventan kiel mallongan, ree plenigas ian jurnalon per siaj senvaloraj frazoj; ni nur diru ke niaj amikoj de l' ĵurnaloj « La Métropole » kaj « Le Matin » sendas al li energiajn rebatojn, kiuj pli multe valoras ol lia senargumenta prozo.

La 16^{an} de Aŭgusto, du Bruselaj gazetoj: « Le XXe siècle » kaj « Le Patriote » publikigis bonan artikolon por Esperanto, verkitan de Esperantista Lovena studento, S^{ro} R. de Pierpont; la 30^{an} de Aŭg., « Le Patriote » responde presis tre seriozan artikolon kontraŭ la lingvo internacia. Sendube ni legos baldaŭ la necesan rebaton.

S^{ro} Mathys, el Loveno, presigis en la ĵurnalo: « Klim op » lertan artikolon, en kiu li kontraŭbatalis la opinion ke ne estas eble kune bataladi por la Esperanta kaj flandra lingvoj: li, kontraŭe, pruvis ke la enkonduko de lingvo internacia estus tre grava bonaĵo por la flandra lingvo.

Maurice SEYNAEVE.

La Antverpena Esperanta ekspozicio.

En la fundo de la granda salono de l' Muzeo, Venus'a strato, kie estas enspacigita, de la 8^{a} tago de tiu ĉi monato, la Ekspozicio de fotografaĵoj, granda vitra meblo, super kiu elstaras blazono forte kolorigita, allogas la ĉiujn rigardojn.

Tio estas la Esperanta ekspozicio organizita de la Antverpena Grupo Esperantista.

Estas en tiu loko ke niaj Antverpenaj amikoj, kies Grupo ekzistas de malpli ol unu jaro, estas amase kolektitaj dokumentojn por pruvi al la vizitantoj ke Esperanto ne estas timema provo, sed lingvo tutplena, kiu jam faris siajn pruvojn.

En vitra meblo longa je 10 metroj kuŝas la diversaj produktaĵoj de l' pioniroj de la internacia lingvo. Maldekstre, diversaj muzikaj verkoj, meze, la libroj de la multevaloraj verkoj kiuj eliris dum la unuaj tagoj de kontraŭbatalo, portantaj datojn jam malnovajn kaj kiuj estas neeble trovi ankoraŭ nun, ĝis la

beaucoup dans notre propagande. Aussi la recommandons-nous à nos propagateurs flamands: elle sera pour eux une bonne arme de combat. (Prix 0,15 fr. chez M. Witteryck).

A Anvers, un adversaire de la langue internationale, dont nous n'avions plus entendu causer depuis le jour où, il y a 2 1/2 ans, il reçut du Comm^{t} Lemaire une réponse aussi éloquente que brève, remplit à nouveau certain journal de ses phrases creuses; disons seulement que nos amis des journaux « La Métropole » et « Le Matin » lui envoient des ripostes énergiques, qui valent mieux que sa prose vide d'arguments.

Le 16 août, deux journaux de Bruxelles: « Le XXe Siècle » et « Le Patriote » ont publié un bon article pour l'Esperanto, signé d'un étudiant Espérantiste de Louvain, M. R. de Pierpont; le 30 août, « Le Patriote » publiait, en réponse, un article très sérieux contre l'Esperanto. Une riposte serrée ne se fera sans doute pas longtemps attendre.

M. Mathys, de Louvain, a publié dans le journal: « Klim op » un excellent article, dans lequel il combat l'opinion qu'il n'est pas possible de défendre à la fois la cause Espérantiste et la cause flamande: il prouve, au contraire, que l'adoption d'une langue internationale serait, pour la cause de la langue flamande, d'une grande importance.

Maurice SEYNAEVE.

L'Exposition Espérantiste d'Anvers.

Dans le fond de la grande salle du Musée, rue de Vénus, où est installée depuis le 8 de ce mois l'Exposition de photographies, une grande vitrine surmontée d'un écusson aux couleurs voyantes, attire tous les regards.

C'est l'Exposition d'Esperanto organisée par le « Antverpena Grupo Esperantista ».

C'est en cet endroit que nos amis d'Anvers, dont le groupe compte moins d'une année d'existence, ont amoncelé les documents afin de prouver aux visiteurs que l'Esperanto n'est pas un timide essai, mais bien une langue complète qui a fait ses preuves.

Dans une vitrine de 10 mètres de long sont étalées les diverses productions des pionniers de la langue internationale. A gauche, divers morceaux de musique, au centre, les livres, depuis les précieux ouvrages qui ont paru au début de la lutte, portant des dates déjà anciennes et qu'il est devenu aujourd'hui impossible de se procurer, jusqu'aux ouvrages récents de la « *Kolekto aprobita* », grammaires et dictionnaires à l'usage

ons verspreidingswerk. Ook bevelen wij ze onze Vlaamsche verspreiders aan: zij zal voor hen een goed strijdwapen zijn. (Prijs 0,15 fr. bij M. Witteryck).

Te Antwerpen is er een tegenstaander van de wederlandsche taal, waarvan wij niet meer hoorden spreken, sedert den dag dat, over 2 jaar en half, hij van bevelhebber Lemaire een zoo welsprekend als kort antwoord kreeg, die wederom een zeker dagblad met zijnen stijl vervult; zeggen wij alleenlijk dat onze vrienden, de bladen « La Métropole » en « Le Matin » hem gepeperde antwoorden zenden, die meer weerd zijn dan zijne bewijzenlooze proza.

Den 16^{en} Oogst hebben twee dagbladen van Brussel « Le XXe Siècle » en « Le Patriote » een goed artikel voor het Esperanto gegeven, geteekend door eenen Esperantischen student van Leuven M. R. de Pierpont; den 30^{en} Oogst gaf « Le Patriote » als antwoord, een zeer ernstig artikel tegen het Esperanto uit. Eene flinke tegenspraak zal zich zonder twijfel niet lang laten wachten.

M. Mathys, van Leuven, heeft in het blad « Klim op » een uitmuntend artikel gegeven, waarin hij de meening bestrijdt, dat het niet mogelijk is de Esperantische zaak en de Vlaamsche zaak terzelfder tijd te verdedigen: hij bewijst, integendeel, dat het aannemen eener wederlandsche taal, voor de kwestie der Vlaamsche taal van groot belang zou wezen.

Esperantische Tentoonstelling van Antwerpen.

Ten einden de groote zaal van het Museum der Venusstraat, waar sedert 8^{n} dezer maand de Tentoonstelling van lichtbeelddruk ingericht is, trekt eene groote ruit, bekroond door een schild met schitterende kleuren, alle blikken aan.

Het is de Esperantische Tentoonstelling ingericht door de « Antverpena Grupo Esperantista ».

Het is daar dat onze vrienden van Antwerpen, wier groep min dan één jaar bestaan telt, de stukken opgehoopt hebben ten einde aan de bezoekers te bewijzen dat het Esperanto geene vreesachtige proefneming is, maar wel eene volledige taal die hare bewijzen geleverd heeft.

In een glazen meubel van 10 meters lengte zijn de verscheidene voortbrengsels van de baanbrekers der wederlandsche taal ten toon gesteld. Links, verscheidene muziekstukken; te midden, de boeken, van af de kostbare werken die verschenen in den aanvang van den strijd, die reeds oude datums dragen, en welke het heden onmogelijk geworden is zich aan te schaffen, tot aan de nieuwere werken der « Kolekto aprobita », spraakkunsten en woordenboeken

lastaj verkoj de l' « *Kolekto aprobita* » lernolibroj kaj vortaroj por ĉiuj popoloj; ĉiuj tiuj libroj, metode aranĝitaj, montras al la mirigitaj okuloj de l' vizitantoj la rezultaton de tiom da jaroj de laboro, kaj la vorto « Esperanto » ripetita pli ol cent fojoj en la titoloj miregas la plimulton, kiu aŭdis nur tre konfuze paroli pri nia internacia lingvo, aŭ eĉ nesciis tute ĝian ekzistadon. Fine, je la dekstra flanko, la ĵurnaloj nombre kolektitaj atestas la grandan apogon kiun, en tiuj lastaj jaroj, ni ricevis de niaj gazetistaj amikoj. Tie ĉi kaj tie, poŝtkartoj kaj leteroj aranĝitaj je ventumiloj aperigas gajajn notojn sur tiu tuto. Vertikala kadro kiu staras laŭlonge la vitra meblo kaj enhavas ankoraŭ pli ol 600 poŝtkartojn, memorigas la feliĉan aranĝon jam elektitan la pasintan jaron en la Geografia Ekspozicio kaj ekscitas la admiron de ĉiuj kaj precipe de l'kolektistoj.

Supre tiu tuto, la nova blazono de la Antverpena Grupo Esperantista, mirinda laboro sur « marmorito » kiun oni ŝuldas al la talento de S° Goossens, brilas en sia kverka kadro, ĉirkaŭita de Belgaj standardoj; dekstre, oni vidas grandan portreton de l' Majstro, D° L. Zamenhof, maldekstre, la propagandan afiŝon eldonitan en majo lasta de la Esperantista Lovena Grupo.

La maldekstra flanko estas okupata de grandega geografia karto de Eŭropo, afable pruntita de niaj amikoj de l' Grupo Pariza. Ĝi montras per malgrandaj verdaj paperrondoj portantaj oran stelon, la diversajn lokojn kie ekzistas la Esperantistaj Grupoj.

Fine, sur la dekstra flanko estas du kadroj. La unua enhavas karton de Belglando montrantan per ruĝa streko la lokojn en kiuj loĝas esperantistoj; tiu karto estas ĉirkaŭita de propagandaj kovertoj kaj poŝtkartoj de ĉiuj modeloj; oni rimarkas ankoraŭ fotografaĵo-memoraĵon de l' trairo en Bruselo de l' Rusa inĝeniero Nikolaj Kazi-Girej. La dua kadro enhavas komercajn cirkulerojn, invitojn de l' diversaj grupoj, nomarojn de adresoj, k. t. p.

Juna esperantistino, tutblanke vestita, honorigas tiun lokon. Kun ĉarma rideto sur la lipoj, Fraŭlino Jozefino De Belder akceptas la vizitantojn kaj montras detale al ili la vidindaĵojn. Estas dank' al ŝiaj klarigoj donitaj de klara voĉo ke multnombraj skeptikuloj konvinkiĝis kaj ke l' kajerego, kuŝita intence por la vizitantoj, kovriĝis per subskriboj kaj petoj de enskribo.

Per la ekspozicio kiu fermiĝas hodiaŭ, niaj Antverpenaj amikoj intencis pruvi, unu fojon plu, la utilecon de la helpanta lingvo internacia Esperanto kaj ili vidis siajn penojn kronigitajn de l' sukceso.

---

de tous les peuples; tous ces livres, méthodiquement rangés, montrent aux yeux étonnés des visiteurs le résultat de tant d'années de travaux, et le mot Esperanto répété des centaines de fois dans les titres, abasourdit la plupart, qui n'avaient entendu parler de notre langue internationale que d'une façon très vague ou même en ignoraient complètement l'existence. A droite enfin, les journaux amoncelés témoignent du grand appui que nos amis de la presse nous ont donné dans ces quelques dernières années. Çà et là, des cartes postales et des lettres arrangées en éventails jettent leur note gaie sur cet ensemble. Un châssis vertical courant tout le long de la vitrine et renfermant encore plus de 600 cartes postales, rappelle l'heureuse disposition adoptée l'an dernier lors de l'Exposition de Géographie et excite l'admiration de tous et en particulier des collectionneurs.

Surmontant le tout, le nouvel écusson de l' « Antverpena Grupo Esperantista », merveilleux travail sur marmorite dû au talent de Mr Goossens, resplendit dans son cadre de chêne, entouré de drapeaux aux couleurs belges; à droite, un grand portrait du maître, le Dr L. Zamenhof: à gauche, l'affiche de propagande éditée au mois de mai dernier par le « Esperantista Lovena Grupo ».

Le flanc gauche est occupé par une immense carte d'Europe, gracieusement prêtée par nos amis du groupe de Paris. Elle indique au moyen de petites rondelles vertes portant une étoile d'or, les endroits où sont installés les groupes espérantistes.

Sur le flanc droit enfin, deux cadres. Le premier renferme une carte de la Belgique renseignant au moyen d'un trait rouge les localités habitées par des espérantistes; cette carte est entourée d'enveloppes et de cartes postales de propagande de tous les modèles; on y remarque également une photographie-souvenir du passage à Bruxelles de l'ingénieur russe Nicolas Kazi-Girej. Le second cadre renferme les circulaires commerciales, des invitations des divers groupes, des listes d'adresses, etc.

Une jeune espérantiste, toute de blanc vêtue, fait les honneurs du compartiment. C'est le sourire aux lèvres que Mlle Joséphine De Belder accueille les visiteurs et leur montre en détail toutes les curiosités. C'est grâce à ses explications, données d'une voix fraîche, que nombre de sceptiques se sont laissé convaincre et que le registre déposé à l'intention des visiteurs a été couvert de signatures et de demandes d'inscription.

Par l'exposition qui se clôture aujourd'hui, nos amis d'Anvers ont voulu prouver une fois de plus l'utilité de la langue

ten gebruike van al de volkeren; al deze boeken, regelmatig gerangschikt, toonen aan de verbaasde oogen der bezoekers de uitkomst van zooveel jaren werkens, en het woord Esperanto, honderden keeren in de opschriften herhaald, verstomt het meeste deel, die slechts van onze wederlandsche taal op eene zeer vlakke manier hadden hooren spreken, of die zelfs gansch onbewust waren van haar bestaan.

Rechts eindelijk, betoonen de opeengestapelde dagbladen welken grooten steun onze vrienden van de drukpers ons gegeven hebben in deze eenige laatste jaren.

Hier en daar werpen in waaier geschikte postkaarten en brieven hunnen blijden toon over het geheel. Een rechtstaande raam, loopende langs de geheele lengte van het vensterwerk en behelzende nog meer dan 600 postkaarten, herinnert de welgelukte schikking, verleden jaar gedurende de tentoonstelling van aardrijkskunde aangenomen, en verwekt de bewondering van allen en bijzonderlijk van de verzamelaars.

Alles bovenheerschende, schittert in zijn eiken raam het nieuwe schild van de « Antverpena Grupo Esperantista », prachtig werk op marmorite, verschuldigd aan den kunstsmaak van M. Goossens, en omringd van vaandels met de Belgische kleuren; rechts, een groot portret van den meester Dr L. Zamenhof: links het plakschrift, uitgegeven in de maand Mei laatst, door de « Esperantista Lovena Grupo ».

De linkerzijde is bezet met eene overgroote kaart van Europa, ons welwillend geleend door onze vrienden van de Parijssche Groep. Zij wijst bij middel van kleine groene ronde punten met eene gouden ster op, de plaatsen waar Esperantische kringen ingericht zijn.

Op de rechtere zijde, eindelijk, twee ramen. Het eerste behelzende eene kaart van België, aantoonende bij middel van eene roode lijn, de plaatsen door Esperantisten bewoond; deze kaart is omringd van alle slach van propaganda-omslagen en postkaarten; men bemerkt er tevens een herinneringslichtbeeld van den Russischen ingenieur Kazi-Girej. Het tweede raam bevat de handelsomzendbrieven, uitnoodigingen van verscheidene kringen, adreslijsten, enz.

Eene jonge Esperantiste, gansch in 't wit gekleed, maakt de eerbewijzingen van de zaal. 't Is met den glimlach op de lippen dat Jufvr. Josephine De Belder de bezoekers ontvangt en hen tot het minste alle bijzonderheden toont. 't Is dank aan hare uitleggingen, met eene frissche stem gegeven, dat tal van twijfelaars zich laten overtuigen hebben en dat het inschrijvingsboek, ten gebruike der bezoekers gelegd, met naamteekens en inschrijvings-aanvragen bedekt is geweest.

Door de tentoonstelling, die vandaag sluit, hebben onze vrienden van Antwerpen eens te meer het nut van de wederlandsche hulp-

Ni memorigas, por fini, ke ili organizas, por la proksima oktobra monato, unu kurson Francan kaj unu Flandran por sinjoroj, unu kurson por sinjorinoj kaj fraŭlinoj kaj unu kurson de perfektiĝo. Afiŝoj metotaj en la urbo anoncos proksime la tagojn kaj horojn de tiuj kursoj kaj ankaŭ la kunvenejojn difinitajn.

Ni petas niajn legantojn ke ili vidu tiujn afiŝojn kaj ni gratulas varme la sindonajn organizantojn de la Antverpena ekspozicio, dezirante por ili grandan sukceson dum la nova periodo de propagando kiun ili baldaŭ komencos.

Antverpeno, la 23an de Aŭgusto 1903.
LEO.

Plensukcesa Esperantista Festo en Loveno.

Jaŭdon, la 27an de Aŭgusto, la E. L. G. festis per granda koncerto en sia sidejo, la bierejo « Moniko », la finiĝon de la esperantaj kursoj donitaj en Loveno. Nombra publiko plenigis la bele ornamitan ĉambregon. La tutaj gelernantoj, gefraŭloj de la plej honorindaj familioj el la urbo ĉeestis kun siaj gepatroj kaj parencoj. La programo prezentis flandrajn kaj francajn romancojn, monologojn kaj ridindajn kantojn, flanke muzikpecojn por violono, mandolono, kaj fortepiano, kiuj estis plenumitaj de la plej ŝatataj artistoj el Loveno.

Je la komenco de la festo So Rasquin kantis l' « Espero », kiun la apudestantoj aŭskultis tre atente. La prezidanto. So van Dieren, rakontis la estinton de la Lovena Grupo, gratulis la fondintojn de la klubo kaj prezentis al la ĉeestantoj la parolonton Son L. Blanjean kaj lian samideanon Son Jamin, kiuj duope venis el Bruselo por la festo de tiu vespero.

Poste So Blanjean faris tre interesan paroladon. La sindona parolinto faris historion de la irado de Esperanto tra la mondo. Li diris kiom kaj kiel la lingvo estas jam disvastigata. Li ankaŭ pruvis ĝian facilecon kaj ĝian utilecon, kaj legis diversajn esperantajn leterojn kaj poŝtkartojn. Entuziasman aplaŭdadon oni faris kiam post la parolado, So Advokato van Dieren, prezidanto de la grupo, dankis kaj gratulis la parolinton. Post la foriro de niaj Bruselaj samideanoj, So Naekaerts je la nomo de siaj kolegoj de la komitato, donacante garbojn al Soj Eug. Mathys kaj P. Blaise, laŭdadis flandre, france kaj esperante tiujn profesorojn pri la multnombraj servoj kiujn ili

auxiliaire internationale Esperanto, et ils ont vu leurs efforts couronnés de succès.

Rappelons pour terminer qu'ils organisent pour le mois d'octobre prochain un cours en langue française et un en langue flamande pour messieurs, un cours pour les dames et un cours de perfectionnement. Des affiches placées dans toute la ville annonceront prochainement les jours et heures auxquels ces cours seront donnés ainsi que les locaux qui y seront affectés. Nous y renvoyons nos lecteurs et félicitons chaleureusement les dévoués organisateurs de l'Exposition anversoise en leur souhaitant grand succès pendant la nouvelle période de propagande qu'ils vont commencer bientôt.

Anvers, le 23 août 1903.
LEO.

Belle Fête Espérantiste à Louvain.

Le jeudi 27 août, le E. L. G. fêtait par un grand concert, en son local, taverne « Monico », la clôture des cours d'Esperanto donnés à Louvain. Un nombreux public remplissait la salle très bien décorée. Tous les élèves, jeunes gens et jeunes filles des familles les plus honorables de la ville étaient présents accompagnés de leur famille. Le programme comprenait des romances en flamand et en français, des monologues et chansonnettes, à côté de morceaux de violon, de mandoline et de piano par les artistes, hommes et dames, les plus goûtés de Louvain. Dès le début de la fête, Mr Rasquin chanta l'Espero que l'auditoire écouta avec la plus grande attention. Le président, Mr van Dieren, rappela le passé du groupe louvaniste, félicita les fondateurs du Club et présenta aux assistants le conférencier Mr L. Blanjean et Mr Jamin qui arrivaient tous deux de Bruxelles pour la fête de ce soir. Ensuite Mr Blanjean donna une conférence fort intéressante. Le dévoué orateur fit l'histoire de la marche de l'Esperanto par le monde. Il montra à quel point et dans quels pays la langue est déjà répandue. Il prouva aussi sa facilité et son utilité et lut diverses lettres et cartes postales en Esperanto. Des applaudissements enthousiastes éclatèrent lorsque, après la conférence, Mr l'avocat van Dieren, président du groupe, remercia et complimenta le conférencier.

Après le départ de nos partisans bruxellois, Mr Naekaerts, au nom de ses collègues du comité, en présentant des gerbes

taal Esperanto willen bewijzen, en zij hebben hunne pogingen met bijval bekroond gezien.

Herinneren wij, om te eindigen, dat zij voor de maand Oktober aanstaande eenen leergang in de Fransche eenen in de Vlaamsche taal inrichten voor de heeren, eenen leergang voor de damen en eenen leergang van volmaking. In 't kort zullen plakschriften, door gansch de stad aangeplakt, de dagen en de uren aanmeldende, waarop deze leergangen zullen gegeven worden, alsook de lokalen die daartoe zullen gebruikt worden. Wij verzenden er onze lezers naartoe, en wenschen hertelijk geluk aan de verkleefde inrichters der Antwerpsche tentoonstelling, hun een grooten bijval wenschende gedurende het nieuwe propagandatijdstip, dat zij welhaast zullen beginnen. *Antwerpen, den 23 Oogst 1903.*

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Schoon Esperantisch Feest te Leuven.

Donderdag 27en Oogst, vierde de E. L. G. door een groot Concerto in haar lokaal, bierhuis « Monico », de sluiting der leergangen van Esperanto, te Leuven gegeven. Eene talrijke menigte vervulde de zeer wel versierde zaal. Alle de leerlingen, jongelingen en jonge dochters, van de eerzaamste familiën van de stad waren tegenwoordig, vergezeld van hunne familie. De spelwijzer bevatte Vlaamsche en Fransche gezangen, alleenspraken en liedjes, benevens viool- mandoline- en pianostukken door de meest geliefde kunstenaars, heeren en damen, van Leuven. Van af het begin van het feest, zong M. Rasquin l'Espero, welke de toehoorders met de grootste aandacht aanhoorden. De Voorzitter, M. Van Dieren, herinnerde het verleden der Leuvensche groep, wenschte de stichters van den kring geluk en stelde aan de toehoorders den voordrachtgever M L. Blanjean alsook M. Jamin voor, die beiden van Brussel kwamen voor het feest van dezen avond. Vervolgens gaf M. Blanjean eene zeer belangrijke voordracht. De verkleefde redenaar deed de geschiedenis van den gang van het Esperanto door de wereld, uiteen. Hij toonde tot hoeverre en in welke landen de taal reeds verspreid is. Hij bewees ook haar gemak en haar nut en las verscheidene brieven en postkaarten in Esperanto. Uitbundige toejuichingen barstten los, wanneer, na de voordracht, M. de Advokaat van Dieren, voorzitter van de groep, den voordrachtgever bedankte en geluk wenschte.

Na het vertrek van onze Brusselsche aanhangers, sprak M. Naekaerts, in naam van zijne medebroeders van het comiteit, in

faris al la esperanta afero. S° Mathys dankis per la tri suprediritaj lingvoj kaj promesis daŭrigi sian kunlaboradon por atingi la idealan ĉielon de l'Esperanto. Siaflanke S° Blaise diris esperante ke li estos ĉiam kaj ĉie nelacebla propagandisto de tiu bela kaj por li tre kara lingvo internacia. Tiam unu lernantino de la fraŭlina kurso donacis al S° Prezidanto van Dieren kaj al S° profesoro Mathys florgarbojn je la nomo de la sinjorinoj kiuj lernis Esperanton. La prezidanto elparolis kelkajn tre korajn dankvortojn kaj la tuta ĉeestantoj aplaŭdis plej entuziasme la honoritojn. Ĉiuj reiris hejmen kontentaj pri la bela esperantista festo en kiu ili ĉeestis.

Rimarko pri principo.

Kiam ni decidis kune kun niaj Belgaj samideanoj la fondiĝon de nia revueto esperantista, ni konsentis pri tio ke ni sekvus ĉiam la principojn starigitajn de nia kara majstro, Doktoro Zamenhof. Ni akceptis do en ĝia tuteco la lingvon tiel, kiel la aŭtoro elpensis ĝin.

Se iafoje oni renkontus, en niaj artikoloj, formojn ne respondantajn al la reguloj uzitaj de niaj ĉefaj antaŭuloj en la ĝis nun trairita vojo oni konsideru ilin kiel nevolaj eraroj. Sisteme, ni respektas plene la lingvon kies nomo estas konata hodiaŭ en la tuta mondo.

Bedaŭrinde ni rimarkis kelkafoje ke tre malgranda nombro da esperantistoj ne agas ĉiam tielmaniere. Ili pretendas ke la elpensaĵo de Doktoro Zamenhof ne estas perfekta kaj, bone intencitaj, ni tion kredas, ili enkondukas ŝanĝojn. Vere, la glora elpensinto proklamis neniam la perfektecon de sia verko; neniu el liaj kunlaborantoj eldiris saman opinion. Cetere ni ne forgesu tion: ĉiu homa produktaĵo estas perfektebla, sed plibonigi ĝin ne estas ĉiam facile.

Esperanto estas monumento, vera tutaĵo kies partoj dependas unuj de la aliaj; faligi ŝtonon ian, oni ne povas senriske, ĉar tio, kio ŝajnas parta plibonigo, malkovriĝas ofte kiel malbonaĵo post iom da praktiko. Nia klera samideano, S^ro^ Cart, skribas tre rajte en la antaŭparolo de sia vortareto Franca-esperanta : « La lingvo elpensita de Doktoro Zamenhof *vivadas* : nur tre prudente oni povas fari ŝanĝojn aŭ plibone estas prefere ĝin neniel ŝanĝi nun ».

Ni tre volonte akceptas tiujn saĝajn konsilojn ; tial ni protestas pri strangaĵoj legitaj antaŭ nelonge en revueto esperantista. Ni legis tiujn vortojn :

Proponitas por *proponitaj estas*,
Kreatis » *kreata estis*.

Ĝis nun ni vidis neniam tian vortfaradon. Cetere kio fariĝus Esperanto, se ĉiu partiano laŭirus saman vojon ? Ĉu do ekzistas samideanoj dezirantaj ke nia kara internacia lingvo estu tiel malfacila kiel la naturaj ? Ni estu singardemaj ! Laŭ nia humila opinio, la momento ne estas por la ŝanĝoj. En dekkvin jaroj, Esperanto faris grandegajn paŝojn kaj la akiritaj rezultatoj pruvas ke tiu lingvo taŭgas tute por sia celo : ni do uzu ĝin en ĝia nuna formo. Sufiĉe da malhelpaĵoj estas jam dissemitaj sur nia vojo ; ni do kunigu niajn klopodojn !

LUCIEN BLANJEAN.

Avizoj diversaj.

La Esperanta kurso organizota de la Esperantista Sekcio de la Poliglota Klubo en Bruselo, rekomenciĝos la lundon 12^an^ de Oktobro je la oka horo vespere, « Hôtel Ravenstein » ĉambro n° 8 kaj daŭriĝos ĉian lundon. Profesoro : S^ro^ L. Blanjean. Tiu kurso estas senpaga, sed oni devas enskribiĝi ĉe la sekretariejo persone aŭ skribe.

à MM^r^ P. Blaise et Eug. Mathys, fit en flamand, en français et en Esperanto l'éloge de ces professeurs pour les services nombreux qu'ils rendirent à la cause espérantiste.

Mr Mathys remercia dans les trois langues et promit de continuer sa collaboration pour atteindre le ciel idéal de l'Esperanto. De son côté Mr Blaise déclara, en Esperanto, qu'il sera toujours et partout un inlassable propagateur de cette belle langue internationale qui lui est si chère. Alors, une élève du cours de jeunes filles offrit au président van Dieren et au professeur Mathys des gerbes de fleurs au nom des dames qui apprirent l'Esperanto. Le président ajouta quelques paroles très cordiales de remercîments et l'auditoire tout entier applaudit avec enthousiasme les héros de la fête.

Chacun retourna chez soi, satisfait de la belle fête espérantiste à laquelle il avait assisté.

Avis divers.

Le cours d'Esperanto organisé par la section Espérantiste du Cercle polyglotte de Bruxelles, recommencera le lundi, 12 octobre, à 8 heures du soir, à l'Hôtel Ravenstein, salle n° 8 et se continuera tous les lundis. Professeur : M. Blanjean. Ce cours est gratuit, mais on doit se faire inscrire au secrétariat personnellement ou par écrit. Le cours ne comprendra que dix

't Vlaamsch, Fransch en in 't Esperanto den lof van de leeraars MM. P. Blaise en Eug. Mathys voor de talrijke diensten, welke zij aan de Esperantische zaak bewezen, en bood hen bloemtuilen aan.

M. Mathys bedankte in de drie talen en beloofde voorts zijne medewerking te verleenen, om den idealen hemel van het Esperanto te bereiken. Van zijnen kant verklaarde M. Blaise, in Esperanto, dat hij altijd en overal een onvermoeibare verspreider zal zijn van de schoone wederlandsche taal, die hem zoo duurbaar is. Dan kwam eene leerlinge van den leergang voor jonge dochters en gaf aan den voorzitter Van Dieren en aan leeraar Mathys bloemtuilen in naam der damen die het Esperanto leerden. De voorzitter voegde er eenige woorden van dank bij, en gansch de zaal juichte uitbundig de helden van het feest toe.

Elkeen keerde naar huis, voldaan over het schoone Esperantische feest, dat hij bijgewoond had.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Verscheidene berichten.

De leergang van Esperanto, ingericht door de Esperantische afdeeling van den Taalkring van Brussel, zal op Maandag 12 Oktober, om 8 ure 's avonds herbeginnen in het Hotel Ravenstein, zaal n^r^ 8, en zal alle Maandagen voortgezet worden. Leeraar: M. Blanjean. Deze leergang is kosteloos, maar men moet zich persoonlijk of bij schrift, bij het sekretariaat laten inschrijven. De

La kurso kalkulos nur dek lecionojn. La Esperantista Sekcio kunvenos la lundon 12^{an} de Oktobro je la naŭa horo ; la sekvantajn lundojn, supra kurso je la sama horo.

Esperantan kurson la « Fédération Post-Scolaire » en St Gilles (Bruselo) organizos ĉian merkredon je la oka horo. Sidejo : rue du Fort n° 80, St Gilles (Bruselo). Profesoro : S^{ro} L. Christiaens. Tiu kurso estas senpaga por la membroj de la Federacio.

***

La Antverpena Grupo Esperantista organizos la jenajn kursojn :

Franca kurso por viroj, ĉiusabate, je la 9^{a} horo en la kunvenejo de la grupo, 39, place Verte, profesoro S^{ro} Dupont.

Flandra kurso por viroj, ĉiuvendrede, je la 9^{a} horo, en sama kunvenejo, profesoro S^{ro} O. Van Schoor. Supra kurso, ĉiumarde, je la 9^{a} horo, en sama kunvenejo, profesoro S^{ro} L. Jamin.

Virina kurso (France) profesoro D^{ro} Leclercq. La tago kaj la lernejo por tiu kurso ne estas, ĝis nun, deciditaj. Kredeble, ĝi okazos ĉiumerkrede je la 5^{a} horo.

Tiuj kursoj komenciĝos ĉirkaŭ la mez-Oktobro.

La kondiĉojn oni ricevos de la sekretario de la grupo, place Verte 39, (Taverne Royale), Antverpeno.

***

La Esperantista Lovena Grupo organizos ankaŭ Flandrajn kaj Francajn kursojn, por viroj kaj virinoj. Pri la kondiĉoj de la grupo kaj de tiuj kursoj, sin turni al S^{ro} R. Dekeyser, 89, strato de Namuro, en Loveno. Korespondojn iajn oni sendos rekte al S^{ro} Dekeyser kiu, de nun, estas sola sekretario de tiu grupo.

***

De Kongolando, ni ricevis bonajn novaĵojn de la Komandanto Charles Lemaire, datitajn de la 15^{a} de Junio. La Komandanto estis en « Yè-Yi » (elparolu jeji), fartis bonege kaj ĝis tiu tago, difinis 75 astronomiajn lokojn kaj, sur landkarto, detale starigis 1625 kilometrojn de sia vojirado

Kvankam nia kara propagandanto laboras tiel malproksime de nia lando, li ne forgesas Esperanton kaj en la festa kunveno de Loveno, S^{ro} L. Blanjean montris kaj legis poŝtkarton de li, Esperante skribitan.

---

leçons. La section Espérantiste se réunira le lundi 12 octobre à 9 heures ; les lundis suivants, cours supérieur à la même heure.

La Fédération Post-Scolaire de St-Gilles (Bruxelles) organisera un cours d'Esperanto tous les mercredis à 8 heures. Local : Rue du Fort, n° 80, à St-Gilles (Bruxelles) ; professeur, M. L. Christiaens. Ce cours est gratuit pour les membres de la Fédération.

***

Le Groupe Espérantiste Anversois organisera les cours suivants : cours français pour hommes, le samedi à 9 heures dans la salle de réunion du groupe, 39 place Verte, professeur M. Dupont.

Cours flamand pour hommes, le vendredi à 9 heures, dans la même salle, professeur M. O. Van Schoor.

Cours supérieur, le mardi à 9 heures, dans la même salle, professeur M. L. Jamin.

Cours de dames (en français), professeur Dr Leclercq.

Le jour et le local pour ce cours ne sont pas, jusqu'à présent, décidés. Il aura probablement lieu le mercredi à 5 heures.

Ces cours commencent vers la mi-octobre.

On recevra les conditions du secrétaire du groupe, place Verte, 39 (Taverne Royale), à Anvers.

***

Le groupe Espérantiste Louvaniste organisera aussi des cours flamands et français, pour hommes et pour dames. Pour les conditions du groupe et de ces cours, s'adresser à M. R. Dekeyser, 89, rue de Namur, à Louvain. Toutes les correspondances quelconques doivent être adressées à M. Dekeyser qui, à partir de maintenant, est le seul secrétaire de ce groupe.

***

Du Congo, nous avons reçu de bonnes nouvelles du commandant Charles Lemaire, datées du 15 juin. Le commandant était à Yè-Yi, se portait parfaitement et jusqu'à ce jour, avait fixé 75 stations astronomiques et reporté sur la carte, 1625 kilomètres de sa route. Quoique notre cher propagateur travaille si loin de notre pays, il n'oublie pas l'Esperanto et lors de la fête de Louvain, M. L. Blanjean a montré et lu une carte postale de lui, écrite en Esperanto.

leergang zal slechts tien lessen bevatten. De Esperantische afdeeling zal Maandag, 12 Oktober, om 9 ure vergaderen ; de volgende Maandagen, hoogere leergang op hetzelfde uur. De « Fédération Post-Scolaire van St. Gillis (Brussel) zal eenen leergang van Esperanto inrichten, alle Woensdagen, ten 8 ure. Lokaal : Fortstraat, n^{r} 80, te St. Gillis (Brussel), leeraar M. L. Christiaens. Deze leergang is kosteloos voor de leden der Vereeniging.

***

De Antwerpsche Esperantische kring zal de volgende leergangen inrichten : Fransche leergang voor heeren, den Zaterdag, om 9 ure in de vergaderingszaal van den kring, 39, Groenplaats ; leeraar M. Dupont.

Vlaamsche leergang voor heeren, den Vrijdag om 9 ure, in de zelfde zaal ; leeraar M. O. Van Schoor.

Hoogere leergang, den Dinsdag om 9 ure, in dezelfde zaal, leeraar M. L. Jamin.

Leergang voor damen (in 't Fransch), leeraar Dr Leclercq.

De dag en het lokaal voor dezen leergang zijn, tot nu toe, nog niet vastgesteld. Waarschijnlijk zal zij plaats hebben den Woensdag om 5 ure.

Deze leergangen zullen beginnen omstreeks half-Oktober.

Men zal de voorwaarden ontvangen van den schrijver der groep, Groenplaats, 39 (Taverne Royale), te Antwerpen.

***

De Leuvensche Esperantische groep zal ook Vlaamsche en Fransche leergangen inrichten voor heeren en voor damen. Voor de voorwaarden van de groep en van de leergangen, zich te wenden tot M. R. Dekeyser, 89, Namensche straat, te Leuven. Alle welkdanige briefwisselingen moeten gezonden worden aan M. Dekeyser, die, van dit oogenblik af, de eenige schrijver dezer groep is.

***

Uit Congoland hebben wij goed nieuws ontvangen van den Kommandant Charles Lemaire, gedagteekend van 15^{en} Juni. De bevelhebber was te Yé-Yi, in zeer goeden staat en tot dien dag had hij 75 sterrekundige standplaatsen gezocht en 1625 kilometer weg op zijne kaart aangeteekend. Niettegenstaande onze lieve verspreider zoo verre van land werkt, vergeet hij het Esperanto niet, en op het feest van Leuven, heeft M. Blanjean eene postkaart van hem getoond en gelezen, geschreven in het Esperanto.

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison HACHETTE & Cie *et chez* SPINEUX & Cie *à Bruxelles.*

Grammaire et exercices de la langue Internationale Esperanto par L. DE BEAUFRONT. — Prix 1.50 frc (port en plus.)
L'Esperanto en 10 leçons par TH. CART et M. PAGNIER. — Prix 0.75 (port en plus.)
Dictionnaire Esperanto-Français par L. DE BEAUFRONT. — Prix 1,50 (port en plus)
Vocabulaire Français-Esperanto par TH. CART, M. MERCKENS et P. BERTHELOT. Prix 2.50 (port en plus.)

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland) — **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door DREVES UITTERDIJCK, Trompschool, Hilversum. — Prijs : fl : 1.50 (3.75 fr.) verzendingskosten daarboven.

Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in tien lessen**, aan fr. 0,50.

La « *BELGA SONORILO* » acceptera des annonces à des prix très réduits dont on trouvera le tableau ci-dessous.

Ces annonces devront satisfaire aux conditions suivantes :

1° Etre rédigées exclusivement en Esperanto ;

2° Emaner de personnes s'engageant à correspondre en Esperanto ,

3° Les annonces doivent être prises pour une année entière.

1/16	de page	annuellement	fr.	8.00
1/8	»	»	»	»	15.00
1/4	»	»	»	»	28.00
1/2	»	»	»	»	50.00

De « BELGA SONORILO » *aanveerdt aankondigingen aan zeer matige prijzen, van welke men hieronder de tabel vindt.*

Die aankondigingen moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° Opgesteld zijn uitsluitelijk in Esperanto ;

2° Gegeven zijn door personen die zich verplichten in Esperanto te schrijven ;

3° De aankondigingen moeten genomen worden voor een gansch jaar.

1/16	*bladz.*	*jaarlijks*	*fr.*	*8.00*
1/8	»	»	»	*15.00*
1/4	»	»	»	*28.00*
1/2	»	»	»	*50.00*

S° Pierre Nicot de Villemain

8, Avenue Masséna, NICE.

Deziras korespondadi Esperante pri la insignoj kaj la heraldika arto en ĉiuj landoj.
Interŝanĝas ankaŭ poŝtkartojn ilustritajn sed nur pri la militistaro kaj la milita maristaro de ĉiuj landoj.

Le Cartophile Illustré

MONATA BULTENO DE LA ILUSTRITA POŜTKARTO

ABONPAGOJ : Franclando. 3,50 frankoj jare. -- Alilandoj. 4.00 frankoj jare.

« **Le Cartophile illustré** » enhavas de 16 ĝis 32 paĝojn ; ĝi estas la plej dokumenta kaj la plej bone informita el la tiaj jurnaloj. Oni sendos provan numeron al tiuj legantoj niaj, kiuj petos ĝin rekte al la Administracio.

7, Rue de Lille, PARIS.

Esperantistoj !

Ni rekomendas la novan esperantan signeton por butontruo. Tiu eleganta steleto verda kostas nur 0.75 frankon ; pagante per Belgaj poŝtsignoj, oni devos sendi po 1,00 franko.

Sin turni al Sinjoro EMILE F. GASSE

71, Rue Michelet, LE HAVRE (Franclando).

LA REVUE POLYGLOTTE

REVUO POLIGLOTA POR LERNO KAJ PROPAGANDO DE LA FREMDAJ LINGVOJ

Eliras en la lingvoj franca, angla kaj germana la 5an kaj la 20an de ĉiu monato. — Kosto : jare 5 frankoj.

Sin turni al la Direktoro S° F. HERMANN

25, rue des Charbonniers, BRUXELLES (Nord).

The Cosmopolitan Correspondence Club

— *INTERNACIA ORGANISMO* —

Organo : « THE GLOBE TROTTER ».

Alvokas membrojn el ĉiuj landoj. — Pri pli detalaj informoj sin turni rekte al « *The Secretary of the C. C. C.* » Milwaukee. Wisconsin. U. S. A.

Federacio de la Belgaj Filatelistoj.

Oni Korespondas Esperante.
Pri sciigoj oni sin turnu al la Esperantista Sekretario, S^ro^ J. Coox, Kontisto, en Duffel (Belglando).
Aldonu poŝtmarkon por la respondo.

LA PERILO DE LA GAZETISTARO.

(L'INTERMÉDIAIRE DE LA PRESSE).

15, rue Ste Gudule, BRUXELLES.

Legas, tradukas, detranĉas ĉiujn ĵurnalojn gazetojn kaj revuojn de la tuta mondo kaj sendas, el ili, ekstraktojn pri ĉiuj objektoj.

Ĉiu kiu deziras interesadiĝi je ia demando, abonas « l'Intermédiaire de la Presse. »

Prezarojn pri abonoj oni sendas laŭ demando.

Oni korespondas en Esperanto.

POŜTAJ KARTOJ

kun desegna titolo de la « *BELGA SONORILO* » riceveblaj de So A.-J. Witteryck en Bruges.

Prezo de la cento : 1,25 franko.

SPINEUX & CIE

— FREMDA LIBREJO —

FONDITA EN 1833

62, Montagne de la Cour

BRUSELO.

Telefono 3688 — Telefono 3688

Libroj eldonitaj de HACHETTE & CIE

Vendas ĉiujn esperantistajn librojn kaj, ĝenerale, ĉiujn librojn verkitajn en ia lingvo.

KORESPONDANTOJ EN ĈIUJ ALIAJ LANDOJ.

ONI KORESPONDAS ESPERANTE.

Ĉiuj verkoj kiuj eliras el la presejo de nia

" *Belga Sonorilo* "

estas presitaj kun la plej akurata zorgo kaj rapideco. Se vi deziras presigi verkojn, petu pri la prezoj kaj modeloj.

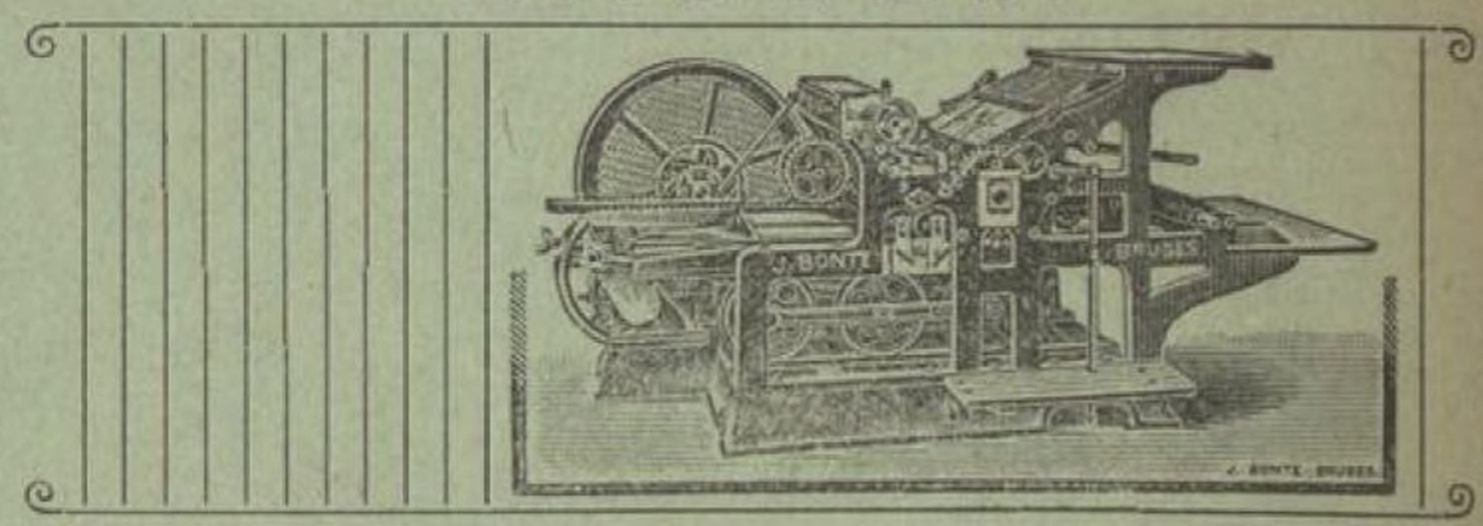

KOMERCEJO

JULES BONTE

Rue des Bouchers, 55

BRUGES.

Tuta aranĝigo de presejoj. — Fabrikado de maŝinoj por presi. — Ĉiuj iaj specoj da literoj kaj duailoj. — Broĉiloj per nikelfadeno, altranĉiloj, premiloj por atlasigi, numerigiloj, inkoj, kliŝaĵoj, k. t. p.

Post peto, oni sendas, senpage, modelojn kaj prezarojn.

KELKAJ FLOROJ ESPERANTAJ.

Ilustrita Legolibro

de A.-J. WITTERYCK.

Prezoj por unu numero	En Belgujo : franko : 0,20	
	En eksterbelgaj landoj : fr. 0,25	
Prezoj por kvin numeroj	En Belgujo : franko : 0,75	
	En eksterbelgaj landoj : fr. 1,00.	

Sin turni al A.-J. WITTERYCK, BRUĜO.

« La Belga Sonorilo »

UNUA JARKOLEKTO.

PREZO : Belgujo : 2,50 frankoj.
Alilandoj : 3,00 frankoj.

Sin turni al Sro M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir,

COURTRAI.

" *Universala gluo* "

ESTAS LA PLEJ BONE.

Tenejo por Eŭropo ĉe So Witteryck-Delplace, Bruĝo (Belgujo). Oni akceptus agenton en ĉia lando.